

T.C. İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİLİM DALI

GÜVENLİK İKLİMİ İLE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
UYGULAMALARI PERFORMANSI ARASINDAKİ
İLİŞKİ: BEDEN EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ
ÜZERİNDE UYGULAMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ONUR KAPLAN

İstanbul, 2019

T.C. İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİLİM DALI

GÜVENLİK İKLİMİ İLE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
UYGULAMALARI PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ:
BEDEN EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE
UYGULAMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan:

ONUR KAPLAN

Öğrenci No

1730101124

Danışman:

Prof. Dr. Ulvi AVCIATA

İstanbul, 2019

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Ad-Soyad: ONUR KAPLAN

İmza:

KILAVUZA UYGUNLUK

Güvenlik İklimi İle İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performansı Arasındaki İlişki: Beden Eğitimi Bölümü Öğrencileri Üzerinde Uygulama adlı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Esenyurt Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez ve Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Omur KAPLAN

İmza

Danışman

Prof. Dr. UĞUR AVCIATA

İmza

KABUL VE ONAY

Prof. Dr. Ulvi AVCIATA danışmanlığında Onur KAPLAN tarafından hazırlanan "Güvenlik İklimi ile İş Sağlığı ve Güvenliğinin Uygulamaları Performansı Arasındaki İlişki: Beden Eğitimi Bölümü Öğrencileri Üzerinden Uygulama." adlı bu çalışma jürimiz tarafından İstanbul Esenyurt Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

(12/09/2019)

(Tez savunma sınav tarihi.)

JÜRİ:

Danışman: Prof. Dr. Ulvi AVCIATA

Üye: Prof. Dr. Hüseyin BAŞLIĞIL

Üye: Dr. Öğr. Üyesi. Oğuzhan AVCIATA

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Sabahat YASAR
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "Güvenlik İklimi ile İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performansı Arasındaki İlişki: Beden Eğitimi Bölümü Öğrencileri Üzerinde Uygulama" başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım

(Tarih)

...../...../.....

Ad Soyadı: Onur KAPLAN

İmza:

ÖNSÖZ/ TEŞEKKÜR

Eğitim hayatımı yüksek lisans ile taçlandırılmamda desteğini esirgemeyen aileme, kıymetli bilgi ve tecrübelerini paylaşan sayın hocalarıma teşekkür ediyorum. Yüksek lisans eğitimi boyunca derslerini zevkle dinlediğim, tecrübelerine değer verdiğim aynı zamanda tez danışmanım olan, tez çalışması süresince de yardımlarını esirgemeyen Sayın Hocam Prof. Dr. Ulvi AVCIATA' ya çok teşekkür ederim.

Onur KAPLAN

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, güvenlik iklimi ve iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının açıklanmasının yanında güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Araştırmada veriler 2019 yılında İstanbul Üniversite Cerrahpaşa'da eğitimini sürdüren ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerden toplanmıştır. Araştırmanın önemli sonuçları arasında güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulama performansı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu yer almaktadır. Bunun yanı sıra güvenlik ikliminin iş sağlığı ve güvenliğini özellikle işbirliği bakımından pozitif yönde anlamlı düzeyde etkilediği belirlenmiştir. Güvenlik iklimi, iş sağlığı ve güvenliğini yönetsel önlemlerin alınması boyutunda yine pozitif yönde anlamlı düzeyde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik İklimi, İş Sağlığı, İş Güvenliği

**THE RELATIONSHIP BETWEEN SAFETY CLIMATE AND OCCUPATIONAL
HEALTH AND SAFETY PRACTICES PERFORMANCE: PRACTICES ON
PHYSICAL EDUCATION DEPARTMENT STUDENTS**

Onur KAPLAN

**İstanbul Esenyurt University, Social Sciences Institute Master Program Thesis, June
2019**

Supervisor: Prof. Dr. Ulvi AVCIATA

ABSTRACT

The aim of this study is to explain the relationship between safety climate and occupational health and safety practices as well as explaining security climate, occupational health and safety practices. The data were collected from the students who were studying at İstanbul University in 2019 and volunteered to participate in there search. Among them portant results of the study, there is a positiv eration ship between security climate and occupational health and safety application performance. Occupational health and safety as well as security climate in particular has been affected significantly in a positive direction in terms of cooperation. Safety climate, occupational health and safety are positively affected by the administrative measures taken.

Keywords: Safety Climate, Occupational Health, Occupational Safety

İÇİNDEKİLER

GÜVENLİK İKLİMİ İLE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİ: BEDEN EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE UYGULAMA

Sayfa No.

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY	iv
YEMİN METNİ.....	v
ÖNSÖZ/ TEŞEKKÜR.....	vi
ÖZET	viii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
SİMGE VE KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ.....	1

1.BÖLÜM

GÜVENLİK İKLİMİ VE GÜVENLİK İKLİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR

1.GÜVENLİK İKLİMİ VE GÜVENLİK İKLİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR....	3
1.1.Güvenlik İklimi.....	3
1.2.İşyerinde Güvenlik İklimi	4
1.3.İşyerinde Güvenlik İkliminin Önemi.....	6
1.4.Güvenlik İkliminin Boyutları	7
1.5.Güvenlik İklimini Etkileyen Unsurlar	8
1.6.Güvenlik İkliminin Sonuçları ve İyileştirme.....	10

2.BÖLÜM

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI PERFORMANSI

2.İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI PERFORMANSI.....	13
2.1.İşçi Sağlığı.....	13
2.2.İş Güvenliği Tanımı	14
2.3.İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğini Tehdit Edici Unsurlar	15
2.3.1.Temel Nedenler	16
2.3.2.Dolaysız Nedenler	17
2.3.3.Dolaylı Nedenler	17
2.3.3.1.Ergonomik Tehlikeler	17
2.3.3.2.Biyolojik Tehlikeler	18
2.3.3.3.Mekanik Tehlikeler	18
2.4.İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine Yönelik Önleyici Çabalar.....	18
2.4.1.Mühendislik Önlemleri	19
2.4.2.Tıbbi Önlemler	19
2.4.3.Yasal Önlemler	20
2.4.4.İnsan Kaynakları Ve Bilgi Sisteminin Geliştirilmesi	20

3.BÖLÜM

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

3.MATERYAL VE YÖNTEM	22
3.1.Araştırmanın Amacı.....	22
3.1.1. Araştırmanın Önemi	22
3.1.2. Sınırlılıklar ve Sayıtlar.....	23
3.2.Araştırma Modeli	24
3.3.Araştırmanın Örnekleme	24
3.4.Veri Toplama Araçları.....	24
3.4.1.Güvenlik İklimi Ölçeği.....	24
3.4.2.İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performans Değerlendirme Ölçeği	24

3.5.İstatistiksel Yöntem.....	25
4. BULGULAR.....	26
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	44
KAYNAKÇA.....	48
EKLER	51
ÖZGEÇMİŞ	57

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 4.1 Cinsiyet Dağılımı	26
Tablo 4.2 Sınıf Dağılımı	26
Tablo 4.3 Yaş Dağılımı	27
Tablo 4.4 Branş Dağılımı	27
Tablo 4.5 Kayma, Takılma ve Benzeri Nedenlerle Düşme	27
Tablo 4.6 Kurumda Yüksekten Düşme Yaşanma Durumu	28
Tablo 4.7 Kurumda Cisim Düşmesi Yaşanma Durumu	28
Tablo 4.8 Kurumda Gürültü Varlığı Durumu	28
Tablo 4.9 Kurumda Titreşim Varlığı Durumu	28
Tablo 4.10 Tetanos Aşısı Yapılma Durumu	29
Tablo 4.11 Sarılık Aşısı Yapılma Durumu	29
Tablo 4.12 Hepatit Aşısı Yapılma Durumu	29
Tablo 4.13 İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgisi	30
Tablo 4.14 Ölçeklere ve Alt Boyutlarına Yönelik Güvenirlik Bulguları	30
Tablo 4.15 Cinsiyete Göre Karşılaştırmalar	31
Tablo 4.16 Sınıfa Göre Karşılaştırmalar	32
Tablo 4.17 Yaşa Göre Karşılaştırmalar	33
Tablo 4.18 Branşa Göre Karşılaştırmalar	34
Tablo 4.19 Kayma, Takılma Gibi Nedenlerle Düşmeye Göre Karşılaştırmalar	35
Tablo 4.20 Kurumda Yüksekten Düşme Durumuna Göre Karşılaştırmalar	36
Tablo 4.21 Kurumda Cisim Düşmesi Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırmalar	37
Tablo 4.22 Kurumda Gürültü Varlık Durumuna Göre Karşılaştırmalar	38
Tablo 4.23 Kurumda Titreşim Varlık Durumuna Göre Karşılaştırmalar	39
Tablo 4.24 İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Durumuna Göre Karşılaştırmalar	40
Tablo 4.25 Güvenlik İkliminin İş Sağlığı ve Güvenliği Performansına Etkisi	42

KISALTMALAR

BESYO	Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization)
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
SSK	Sosyal Sigortalar Kurumu
TUİK	Türkiye İstatistik Kurumu
WHO	Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization)

GİRİŞ

Her alanda olduğu gibi eğitim kurumlarında da iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları, hastalıklar ve kazalarının önlenmesi önem arz etmektedir. Bu durum güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin, değerlendirilme gereğini beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda, araştırmanın problemi; güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişki durumudur.

İşçiler ve öğrencilerin çoğunluğu, koruyucu önlemler konusunda yetersiz bilgiye sahiplerdir. Devlet, yönetici, işveren ve işçi de dâhil olmak üzere tüm paydaşlar, tehlikeleri, kontrol stratejileri kullanarak en aza indirmeleri gerekmektedir. Bu paydaşların, çalışma ortamını daha güvenli hale getirebilmeleri için; tıbbi, mühendislik ve yasal norm önlemleri alma sorumlulukları söz konusudur.

Bu araştırmanın amacı; güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Bu doğrultuda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir;

- Güvenlik ikliminin kişisel özellikler açısından incelenmesi
- İş sağlığı ve güvenliği uygulama performansının kişisel özellikler açısından incelenmesi,
- Güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi,
- Güvenlik ikliminin iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansına etkisinin incelenmesi.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının; devlet, işçi ve işveren bakımından birçok olumsuz etkisinin bulunması ve sorunun çözümünün insani boyutu, konunun titizlikle incelenmesini zorunlu kılmaktadır. İş kazaları ve meslek hastalıkları, çalışma ortamında yaşanan risklerden en önemlileridir. Bu sebeple iş sağlığı ve iş güvenliği; ekonomik, sosyal ve teknik nedenlerle gittikçe önem kazanmakta ve daha çok ilgi çeken bir konu haline gelmektedir.

Enerji, insan ve makinelerden oluşan üçlü çalışma ortamı, doğrudan veya dolaylı olarak etkin olan, işçilerin sağlık ve güvenlik refahına zarar verme potansiyeline sahip, risk faktörleri veya tehlikeler içerir. Mesleki tehlikeler, maruz kalma süresine, maruziyet

yoğunluğuna ve bireysel duyarlılığa bağlı olarak ani veya gecikmiş semptomlara neden olabilmektedir. Endüstri alışanları, kurumsal çalışanları, okullarda eğitim gören öğrencileri, mavi yaka işçileri, kısaca her organizasyonu olumsuz yönde etkileyen fiziksel, biyolojik, mekanik, kimyasal, psiko-sosyal ve ergonomik tehlikeler söz konusudur.

Sağlık hizmetlerinin yanı sıra, iş sağlığı ve güvenliğinin; üretkenlik, yüksek iş kalitesi, artan iş gücü morali ve yaşam kalitesi gibi yararları mevcuttur. İhtiyaçlar bakımından, bir işyerinde güvenlik, saygınlık ve kendini gerçekleştirme gereksinimlerine öncelik verilmesi çalışan adına güçlü bir motive edici unsurdur.

Bu nedenle güvenlik ikliminin, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının açıklanmasının yanında, güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin ortaya konulması büyük önem arz etmektedir.

Araştırmada kullanılacak olan anketleri; katılımcıların samimi ve doğru cevaplandıracakları, veri toplama araçlarının tüm yetkileri kapsadığı, gerçek görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

Araştırma, ğrencilere uygulanan “Kişisel Bilgi Formu”, “Güvenlik İklimi lği” ve “İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performans lği” nin ölçtüğü niteliklerle ve anketi yanıtlayan katılımcıların verdikleri cevaplarla sınırlıdır. Anketi dolduran katılımcıların, kişisel bilgi envanteri ve lek sorularından oluşan ölçüme araçlarını içten ve doğru olarak yanıtlayacakları varsayılmıştır.

Araştırma 2019 yılında, İstanbul niversitesi’nde eğitimini sürdüren öğrencilerden, araştırmaya katılmaya gönüllü olanlarla sınırlandırılmıştır. Elde edilecek bulgulardan yola çıkılarak varılacak sonuç ve genellemeler, araştırmanın evreni için geçerlidir.

Çalışmanın birinci bölümünde güvenlik iklimi, işyerinde güvenlik iklimi, işyerinde güvenlik ikliminin önemi ve güvenlik ikliminin boyutları değerlendirilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde İşçi sağlığı, iş güvenliği tanımı, işçi sağlığı ve iş güvenliğini tehdit edici unsurlar, işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik önleyici çabalar ele alınarak açıklanmıştır. Sonraki blmde, araştırmanın yöntemi ortaya konulmuştur. Ardından anket verilerinde elde edilen bulgulara yer verilmiş olup son blmde sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

1.BÖLÜM

1. GÜVENLİK İKLİMİ VE GÜVENLİK İKLİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR

Sağlık ve güvenlikle ilgili uygulamalar, politikalar, toplumsal kalkınmışlığın temel unsurlarındandır (Yorulmaz, Büyük ve Birgün, 2016: 304). Güvenlik, toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumudur (Vural, 2018: 21).

Güvenlik iklimi, bireylerin faaliyet gösterdikleri kurumun ortamları hakkında paylaşılan temel algıların toplamıdır (Özkan ve Lajunen, 2010: 2). Bu sebeple yüksek riskli üretim sektöründen, hizmet işletmelerine, eğitim kurumlarına kısacası her organizasyonda kendini göstermektedir.

Örgütsel bağlam, kazalar ve yaralanmalar gibi güvenlik sonuçları üzerinde kritik ve yaygın bir etkidir. Büyük kazaların değerlendirmeleri, doğrudan ya da dolaylı olarak olaylara katkıda bulunan örgütsel yönetimin niteliklerini sürekli olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmada, güvenlik iklimi, sayısız güvenlik sonuçlarını etkileyen organizasyonel bağlamın kritik öneme sahip bir unsuru olarak ele alınmıştır. Güvenlik iklimi, bir kurumdaki “güvenlik politikaları, prosedürleri ve uygulamaları ile ilgili paylaşılan algılar” olarak tanımlanmaktadır. Güvenlik iklimi, emniyet ortamının güvenli çalışma güdüsünü, yürürlükte olan güvenli veya güvensiz davranışların tipini, kaza ve yaralanma gibi güvenlik sonuçlarını etkilemektedir (Nahrgang, Morgeson ve Hofmann, 2011: 72).

Güvenliğin değeri ve anlamı hakkındaki ortak algılar, bireysel ve çevresel tehlikelerle başa çıkmada etkilidir. Güvenlik iklimi, organizasyonel sonuçları ve verimlilik gibi örgütsel işlevleri etkilemektedir.

1.1.Güvenlik İklimi

Güvenlik iklimi, çalışanların belirli bir andaki güvenlik algılarını yansıtmakta ve çevresel koşullara bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir (Şantaş vd., 2017: 298). Güvenlik iklimi çok boyutlu ve çok düzeyli bir yapıdır. Çalışma ortamının birçok yönüne ilişkin algılar; takımlar, kuruluşlar ve diğer kolektifler arasında paylaşılabilir. İlk olarak, güvenlik ikliminin, organizasyonel davranış ve endüstriyel örgüt psikolojisi konuları gözden geçirilmelidir.

Zohar ve Polachek, (2014) güvenlik iklimini “işçilerin elinde bulundurdukları güvenlik unsurlarına yönelik algıları” olarak tanımlamıştır. Güvenlik iklimi, bireylerin çalışma ortamındaki güvenlik deneyimlerini değerlendirmelerine dayanmaktadır. Güvenlik ikliminin anlamına, analiz düzeyine ve örgütsel başarıdaki nedensel rolüne ilişkin, farklı görüşler bu dönemde birleşmiştir. Belirli bir stratejik odağa ilişkin olarak; ödüllendirilen, desteklenen uygulamalar ve davranış biçimleri için genel bir görüş ortaya çıkmıştır. Güvenlik iklimi, paylaşılan algılar tarafından tanımlanan kolektif bir olgu olarak ortaya çıkmıştır. 1990'larda ve 2000'lerin başında, güvenlik iklimi üzerine çok sayıda önemli çalışma yayınlanmış ve çalışma gruplarının, güvenlikle ilgili özelliklerinin, algılayış biçimlerinin ortak yönlerini anlatan çeşitli tanımlar kullanılmıştır. Güvenlik iklimini, insanların gerçek organizasyonel bir durumda neler gördüğünü ve raporladığını, deneysel bakış açısını temel alan bir yaklaşımla değerlendirmişlerdir. Yapılan tanımların ortak noktasının “organizasyonun güvenlik çabalarının çalışanlar tarafından algılanması” olduğu görülmektedir (Özdemir, Erdem ve Kalkın, 2016: 60)

1.2. İşyerinde Güvenlik İklimi

Güvenlik iklimi, çalışanların, iş çevresinin güvenliği hakkında paylaştıkları ortak algılara işaret ederken, gerçekleştirilen günlük görevlere karşı da bir temel sağlamaktadır (Ceyhun, 2014: 93).

Güvenlik iklimi organizasyon düzeyinde bir yapı olarak ele alınmaktadır. Güvenlik ortamı, grup gibi diğer düzeylerde, empirik olarak incelendiğinde bile, iklimin doğası etrafındaki kuramlar, genellikle organizasyon seviyesine doğru yönlendirilir. Güvenlik iklimini kavramsallaştırmak için organizasyon seviyesinin önemi, öncelikli olarak bu düzeyde geliştirilen politikalara, prosedürlere ve uygulamalara odaklanmaktadır. Gözden geçirmeler, üst düzey yöneticilerin güvenlik eylemleri, güvenlik yönetim sistemlerinin kalitesi, güvenlik eğitimi ve güvenlik yeterlilik sistemlerinin yeterliliği gibi örgütsel değişkenlerin, algılarını tutarlı bir şekilde tanımlamaktadır (Zohar ve Polachek, 2014: 115). Bununla birlikte, takım denetçileri; örgütsel politikaları ve prosedürleri uygulamada, örgütsel süreçleri daha yerel olarak, spesifik uygulamalara çevirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu temel süreç, güvenlik iklimi yapılarının iki önemli uzantısına yol açmaktadır. Birincisi, yerel güvenlik iklimleri ekipler ve işletmeler içinde ortaya çıkan bir süreci önermektedir. İkincisi, grup düzeyinde süreçler, örgütsel güvenlik ikliminin içsel bir özelliği olarak, giderek artan bir şekilde kabul edilen, kuruluşlar için de bir çeşitlilik kaynağıdır. Bu açıdan bakıldığında, örgütsel güvenlik ikliminin ek özellikleri, özellikle bir kurumun alt birimleri arasındaki iklim

algılarının değişkenliği ve bir organizasyon içindeki farklı rollerdeki bireyler ele alınmalıdır. İklim gücü yapısı, bireyler ve gruplar arasındaki güvenlik iklim özellikleri algılarındaki anlaşmanın kapsamını tanımlamak için kullanılmıştır. Daha güçlü bir iklim, daha yüksek bir anlaşmayla karakterize edilir. Motivasyon ve davranışsal süreçler üzerinde daha güçlü bir etki yaratması beklenmektedir (Zohar, 2000: 588).

Güvenlik iklimini oluşturan algıların iki temel özelliğini vurgulamıştır. Birincisi, algılar bireyler arasında paylaşılmaktadır. Bu ortaklık, iklimin kolektif bir özelliği olduğu anlamına gelmektedir. Psikolojik iklim, bireyin çalışma ortamı hakkındaki algısını ifade ederken; güvenlik iklimi, sadece bu algıların bir çalışma grubu veya örgüt içindeki, bireyler tarafından paylaşıldığı zaman ortaya çıkmaktadır. Paylaşılan algıların içeriği, tipik olarak kurumdaki güvenlik politikaları, prosedürleri ve uygulamalarıyla ilgilidir (Griffin ve Curcuruto, 2016: 193).

Bu algılar, çalışanlar için, güvenlikle ilgili beklenen davranış ve sonuç olasılıkları hakkında ipuçları sağlayan çalışanların ortak bir referans çerçevesi olarak hizmet etmektedir. Güvenlik iklimi algıları, çalışanların günlük etkileşimlerinde, deneyimleri göz önüne alındığında, örgütsel güvenliğin gözlenebilir özelliklerine atıfta bulunarak, doğası gereği özünde tanımlayıcı ve bilişsel olarak nitelendirilmektedir (Zohar ve Polachek, 2014: 115).

Örgüt iklimi ve kültür yapıları arasındaki farklılıklar, on yıllar boyunca pek çok tartışmada etkili olmuştur. Mantıken bu konular güvenlik iklimi için de geçerlidir. Güvenlik iklimi, güvenlik kültüründen etkilenmektedir. Güvenlik kültürü, bireylerin doğrudan algılarından ziyade, örgütlerdeki davranışı yönlendiren temel varsayımları ifade etmektedir. Bu nedenle kilit bir fark, güvenlik kültürünün daha örtük süreçlerine kıyasla, bilinçli değerlendirmede, güvenlik ortamının daha erişilebilir olmasıdır. Bu şekilde, güvenlik ortamı, işgücünün zaman içinde belirli bir noktadaki tutumu ve algılarından ayırt edilen, güvenlik kültürünün yüzey özellikleri olarak kabul edilebilir (Flinvd., 2000: 178). Güvenlik iklimi önlemleri, bir çalışma grubunun altta yatan güvenlik kültürünün bir göstergesi olan emniyet durumunun bir yansımasıdır. Bu farklılıklara rağmen, her iki yapı da güvenliliğin nasıl ön plana çıktığını vurgulamakta ve bir kurumda güvenliğe verilen anlamın, güvenlik sonuçlarını etkilediği süreçleri açıklamaya yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte, güvenlik ortamındaki araştırmaların çoğu, güvenlik kültürü araştırmalarıyla örtüşmekte ve esas olarak benzer hedefleri paylaşmaktadır.

1.3. İşyerinde Güvenlik İkliminin Önemi

Güvenlik iklimi kavramı, çalışanların, örgütsel güvenlik performansına ve potansiyel sistem hatalarının erken ölçülmesine verilen öneme, ne derece inandıklarını ifade etmektedir (Türen vd., 2014: 174). Denetim rolleri belirli bir miktar çekişmeyi gerektirmektedir, bu da farklı ekip ve birim üyelerinin; güvenlik politikaları, prosedürleri ve uygulamaları konusunda farklı algılara sahip olduğu anlamına gelmektedir (Zohar ve Polachek, 2014: 116). Bu değişkenlik çeşitli nedenlerden kaynaklanmaktadır. Lider üye etkileşimleri, sadece kısmen resmi prosedürler tarafından yönetilen karşılıklı dinamikleri içerir, bireysel inançlar ve atıflar, resmi prosedürlerin denetleyici olarak yorumlanmasını ve uygulanmasını etkilemektedir. Şirket politikalarının ve prosedürlerinin uygulanmasında takımlar arası farklılıklar, bu nedenlerle oluşmaktadır. Farklı organizasyon seviyelerinde farklı güvenlik algıları olması mümkündür. Yani, uygulanan politikalar ve prosedürler, kurum düzeyinde algıların öncelikli hedefini veya referansını oluştururken, denetim uygulamaları ise takım düzeyinde algıların temel referansını oluşturmaktadır.

Güvenlik iklimi, motivasyon mekanizmaları aracılığıyla bireysel ve grup davranışları üzerinde öznel-normatif bir etki yaratmaktadır. Başka bir deyişle, çalışanlar organizasyon bağlamını algılar, yorumlar ve yorumlarına göre hareket etmektedirler. İç psikolojik durumlar tipik olarak bireysel çaba ve davranış için öncülerdir. Çalışanların güvenli bir şekilde çalışmasını neyin motive ettiğini anlamak, güvensiz davranış düzeylerini azaltmak ve çalışanların işyerindeki güvenlik faaliyetlerine katılımını arttırmak çok önemlidir. Güvenlik motivasyonu, “bireyin güvenlik davranışlarını ve bu davranışlarla ilişkili varoluşu güçlendirmek için çaba sarf etme isteğini” yansıtır. Eylemleri yönlendiren ve sürdüren psikolojik bir süreç olarak, güvenlik iklimi motivasyonu, işyerinde bir dizi endüstriyel ve örgütsel bağlamda güvenli davranışın temel belirleyicisi olarak kavramsallaştırılmıştır (Neal ve Griffin 2006: 947).

Emniyetin öznel anlamının güvenlik motivasyonunun altında yer aldığı düşünülmekte olup bu anlam kısmen normatif etki mekanizmalarıyla türetilmiştir. Organizasyonda yönetilen önceliklerin ortak bir algısı olarak, güvenlik iklimi, normatif olarak çalışanları kurumun diğer yönleri ile ilgili bilgilendirmektedir. Olumlu ve tutarlı organizasyonel güvenlik iklimi, güvenlik davranışlarını güçlendirmektedir. Bireyler, organizasyonda ödüllendirilip değer verildiği algılanan güvenlik davranışlarını uygulamaktadırlar. Güvenlik iklimi, ödüllendirilmiş rol davranışlarıyla ilgili olması nedeniyle, iklim ile davranış ilişkisini yönlendiren bir motivasyondur. Bireyler, güvensiz davranışların, subjektif beklenen

faydaları, güvenli davranışları aşarsa, güvenli olmayan bir davranış seçebilir. Güvenlik iklimi, emniyet davranışının olumlu sonuçlara yol açacağı bağlamsal bir işaret olarak güvenlik motivasyonu için anahtar bir öncüdür. Birçok güvenlik davranışı, kural uyumluluğunu içermekte özerklik veya çıkar potansiyeli açısından sınırlı kalmaktadır (ParkerAxtell ve Turner,2001: 212).

Güvenlik iklimi, insanları aynı zamanda zorlayıcı iş hedeflerinin karşılanması için güçlendirme, psikolojik mülkiyet, kişisel katılım ve tutku duyguları ile de motive edebilir. Güvenlik iklimini güvenlik motivasyonuna bağlayan bir başka tamamlayıcı yaklaşım, sosyal değişim ve sosyal karşılık ilkeleridir. Sosyal değişim, bir bireyin değerli hizmetler sunduğunda, diğerlerinin tipik olarak, bu hizmetlere karşılık, belirli bir yükümlülük seviyesinde cevap vermesidir. Sosyal değişim perspektifi, işveren desteğinin algılanmasının, çalışanlar için olumlu bir yükümlülük oluşturmasıdır. Bir organizasyonda çalışanlar, yönetimin kendilerinin sağlıklarını ve güvenliklerini düşündüğünü gördüklerinde, organizasyona olan bağlılıkları ve memnuniyetleri artacak, bu durum güvenlik davranışlarını olumlu etkileyecektir. Benzer şekilde, örgütlerinin sağlıklarını ve güvenliğini desteklediğini algılayan bireylerin, bu destek ile güvenli davranma eğilimi artacaktır. Bu nedenle, iş gücünün sağlığı ve güvenliğini teşvik eden programlara yönelik yönetimsel bağlılık ve örgütsel yatırım algıları, çalışanların güvenlik uyumuna aktif bir şekilde bağlılıklarını ve kurumda güvenliği destekleyen faaliyetlere katılımlarını arttıracaktır. Başka bir deyişle, yöneticiler, amirler ve meslektaşlar gibi çeşitli sosyal aktörler, iş deneyiminin kalitesi ve refahı için organizasyonun genel desteğini yansıtmaktadır.

1.4.Güvenlik İkliminin Boyutları

Clarke (2006) birçok ampirik çalışmayı inceleyen meta-analizinde, güvenlik ikliminin ölçütlerinde kavramsal karışıklığı tanımlamış, algıları ve tutumları bir araya getiren çeşitli modeller üretmiştir. Ayrıca, çeşitli çalışmalarda, güvenlik ortamı unsurları olarak eğitim, inanç, risk algıları ve iş stresleri gibi kavramları incelemiştir. Amacı güvenlik ortamı ve güvenlik sonuçları arasında açık bir bağlantı bulmak olup ,temel ilişkiler, farklı psikolojik yapılardaki yığılma ile engellenmiş ve güvenlik dışı değişkenler arasında örtüşmüştür. Algısal yaklaşımların, güvenlik ortamına daha açık şekilde tanımlanmış, iş kazaları gibi çıktılar için öngörü gücünü artırma eğiliminde olduğu görülmüştür.

Griffin ve Curcuruto, (2016) organizasyonda güvenlik yönetiminin üç genel alanını belirlemiş olup bunlar; genel politikalar, resmi prosedür sistemleri ve işyerinde güvenlik

teşviki ile ilgili iş uygulamalarıdır. Özel uygulama örnekleri güvenlik iletişimi, güvenlik eğitimi ve güvenlik yönetim sistemlerini içermektedir. Çalışanlar günlük etkileşimleri sırasında, kurumun bu yönleriyle ilgili deneyimleri aracılığıyla, işyerinde genel olarak, güvenlik önceliği hakkında birleşik bir algı geliştirmektedirler (Zohar ve Polachek, 2014: 117).

Güvenlik iklimi üzerine yapılan bilimsel araştırmaların çoğu, güvenlik ortamının içeriği ve etkileri hakkında teorik çerçeveler geliştirmek yerine ampirik modelleri değerlendirmeye odaklanmıştır. Ampirik konular, güvenlik ölçeğinin faktör yapısı ve güvenlik sonuçları için öngörü geçerliliği gibi güvenlik ortamının boyutsallığını içermektedir. Literatürde tanımlanan boyutların çeşitliliğine rağmen, çeşitli tanımlar ve ölçüler, temel kavramsal temalar arasında bazı ortaklıklar göstermektedir. Kilit temalar, emniyet, emniyet sistemleri, emniyet prosedürleri, yönetsel taahhütler, güvenli bir şekilde çalışmayla ilgili eğitim ve yeterlilik sistemlerini içermektedir. Kolektif bir yapı olarak, çeşitli iklim varlıklarına güvenlik iklimi uygulanabilir. Güvenlik iklimi geleneksel olarak organizasyon seviyesinde kavramsallaştırılmış ve operasyonel hale getirilmiş olsa da çeşitli iklim seviyelerinde güvenlik ortamının bilgilendirici ve öngörücü niteliğine ilişkin artan kanıtlar söz konusudur (Clarke, 2006: 318).

1.5.Güvenlik İklimini Etkileyen Unsurlar

Geniş sosyal ve ekonomik koşulların yanı sıra risk algılarındaki kültürel farklılıklar, güvenlik kültüründeki ulusal farklılıkların araştırılması için bir temel oluşturmaktadır. Uluslararası ve kültürel açıdan çeşitlilik gösteren örgütlenmelerde, örgütsel güvenliğin yönetimi, birçok yüksek riskli sektör için sürekli ve artan bir endişe kaynağıdır. Farklı ulusal ve kültürel bağlamlarda içselliğin söz konusu olmasının ötesinde, küresel iklimde güvenlik ikliminin varsayımları ve önlemlerinin ne kadar iyi uygulandığını anlamaya ihtiyaç vardır.

Reader vd., (2015), güvenlik ortamını küresel bir perspektiften araştırmak ve anlamak için üç konuya değinmiştir. Birincisi, mevcut ekonomideki çokuluslu şirketlerin sayısı, birçok büyük kuruluşun, sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkeler de dâhil olmak üzere, birçok ülkeyi ve kıtayı kapsayan operasyonlara sahip olduğu anlamına gelmektedir. Kişisel ve süreç güvenliğini küresel bir bakış açısıyla izleme ihtiyacı bu nedenle giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Güvenlik yönetimi sorumluluğu ve güvenlik liderliği iyi belirlenmiş güvenlik ortamı boyutlarına ilişkin görüşler iyi değerlendirilmelidir. İkincisi, ulusal kültürler iş ve organizasyonel ortamlardaki güvenliği koruyan, sürdüren, iyileştiren mevzuat ve

düzenleme sistemlerinde büyük ölçüde değişiklik gösterebilmektedir. Mevcut araştırmalar, ulusal güvenlik düzenleme uygulamalarındaki değişikliklerin güvenlik sonuçları üzerinde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Düzenlemedeki farklılıklar, iş istikrarına, güvenlik eğitimine erişim ve güvenlik prosedürlerinin doğasına yansıtılabilir. Üçüncü olarak bireylerin güvenliğe katkıda bulunma biçimleriyle ilgili, farklı kültürel değerler, inançlar ve sosyal temsilciler, güvenlik ortamını büyük ölçüde etkileyebilir.

Mearns ve Yule (2009), çalışanların algıladığı yönetimin, güvenlik, uyumluluk ile risk alma davranışlarının kültürler arasında farklılık gösterebileceğini öne sürmüştür. Petrol ve doğal gaz, nükleer enerji üretimi, havacılık, demiryolları ve ilaç gibi yüksek riskli sektörlerdeki felaketlerin devam etmesi, risk ve güvenliği daha iyi yönetmek için konseptler, yöntemler ve araçlara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Yıllar geçtikçe, çeşitli endüstriler, güvenlik yönetimini kendi bağlamları içinde iyileştirmeye çalışmışlardır. Güvenlik iklim modellerinin genelleştirilebilirliği ve endüstriler arası yaklaşımlar, araştırma ve uygulama için önemli bir konudur. Risk faktörleri, departmanlar arası etkileşimler, araştırma sistemleri, sosyo-tekniik tabanlı risk değerlendirmesi ve düzenleyici yapılardaki farklı profesyonel alt kültürlerin bir arada bulunması da dâhil olmak üzere pek çok faktör, farklı sektörlerdeki güvenlik ikliminin doğasını etkileyebilir. Bu nedenle, güvenlik ortamına ilişkin daha fazla araştırma, sektöre özgü özellikler, yönetsel yönelimler ve operasyonel güvenlik sistemleri arasındaki etkileşimin, zamanla güvenlik iklimi kapsamında nasıl geliştiğini belirlemek için ele alınmalıdır.

Zohar, (2000), güvenlik ikliminin ölçülmesinde iki temel yaklaşım olmuştur. İlk yaklaşım, belirli organizasyonel bağlamdan bağımsız olarak evrensel veya genel kurumsal güvenlik ortamı tedbirlerinin geliştirilmesini içermektedir (Griffin ve Curcuruto, 2016: 194). İkinci bir yaklaşım, organizasyona özgü güvenlik ortamı önlemlerini geliştirmektir. Güvenlik ortamının öncelikleri ve sonuçları hakkında bilgi biriktirme olanağı sunmaktadır. (Zohar, 2000: 590).

Çalışanların güvenlik davranışları, güvenli bir çalışma ortamının sürdürülmesinde önemli bir rol oynar ve iş kazalarının önüne geçilmesine destek olur. Güvenlik davranışının çeşitli kavramsal modelleri geliştirilmiştir. Güvenlik davranışı, bireylerin işçilerin, müşterilerin, toplumun ve çevrenin sağlığını ve güvenliğini teşvik etmek için tüm işlerde sergiledikleri eylemler olarak tanımlanmaktadır.

Bu kapsamda;

- (a) kişisel koruyucu teçhizat kullanmak,
- (b) riski azaltmak için tatbikat yapmak,
- (c) tehlikeleri ve kazaları rapor etmek,
- (d) çalışan hakları ve sorumluluklarının yerine getirilmesi öngörülmektedir.

Bu açıdan, emniyet uyumluluk davranışları, asgari düzeyde güvenliği sağlamak için resmi çalışma prosedürlerinin gerektirdiği güvenlik faaliyetlerini oluşturmaktadır. Güvenlik katılımı ise bir bireyin kişisel güvenliğini doğrudan etkileyebilecek davranışları tanımlar, ancak güvenliği destekleyen bir ortamın geliştirilmesine yardımcı olur. Bu davranışlar, gönüllü olarak güvenlik faaliyetlerine katılmak, iş arkadaşlarına güvenlikle ilgili konularda yardımcı olmak ve güvenlik toplantılarına katılmak gibi faaliyetleri içermektedir (Griffin ve Curcuruto, 2016: 195).

Güvenlik alanında, güvenlik katılımı kavramı, örgütsel güvenlik vatandaşlığı kavramıyla sıklıkla eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Bazı davranışlar güvenlik vatandaşlığı, bazı davranışlar, yardım ve idare davranışları, sivil erdem ve güvenliğe önem veren örgütsel eylemleri açıklamaktadır. Diğer vatandaşlık davranışları, güvenlikle ilgili kaygıların başlatılması, güvenlikle ilgili kaygıların artırılması ve iyileştirme önerilerinin sunulması dâhil olmak üzere daha fazla yenilik odaklı ve proaktif davranışları içermektedir (Clarke, 2006: 317).

İnsanlar ve kuruluşlar için güvenliğin önemi, güvenlik performansı, güvenlik sonuçları göstergeleri, güvenlik ortamının pratik sonuçları büyük önem arz etmektedir. Bireysel düzeyde, araştırmacılar temel olarak güvenlik davranışı ve kritik olaylar arasındaki ilişkiye odaklanmışlardır. Daha yakın zamanlarda, bireysel sağlık ve refahın özellikleri güvenlik iklimi çalışmalarına dâhil edilmiştir. Daha sonra kaza oranı ve verimlilik gibi güvenlik ikliminin organizasyonel sonuçları arasındaki bağlantıya odaklanılmıştır. Güvenlik iklimi sektörler ve ülkeler arasında bir dizi güvenlik kriterlerini öngörmektedir (Nahrgang, Morgeson ve Hofmann, 2011: 74).

1.6.Güvenlik İkliminin Sonuçları ve İyileştirme

Olumlu bir güvenlik ortamı, daha yüksek düzeyde güvenlik uyumu ve katılım davranışları ile mümkündür. Bunun sonucunda, yaralanmalar ve kazalar gibi olumsuz

güvenlik sonuçlarında bir azalma meydana gelir. Diğer olası psikolojik mekanizmaların, algılanan güvenlik iklimi ve iş kazaları arasındaki ilişkiyi açıklamak için önerilmiş olmasına rağmen, temel varsayım, çalışanların güvenlik iklimine ilişkin algılarının davranışlarını etkilediği yönündedir. Güvenlik ikliminin uyumluluk, güvenlik katılımı gibi takdire bağlı güvenlik davranışları, güvenlik iklimini olumlu etkilemektedir. Bu odak doğrultusunda, daha fazla bireysel güvenlik uyumluluğunun, daha az olumsuz olay, kaza ve yaralanma ile ilişkili olduğu söylenebilir. Güvenlik katılımının ya da vatandaşlığın farklı şekilleri, güvenlik sonuçlarının belirlenmesinde, güvenlik uyumu için tamamlayıcı bir rol oynayabilir (Griffin ve Curcuruto, 2016: 196).

Çalışan sağlığı ve refahı, güvenlik iklimine bağlanabilecek ikinci bir tür bireysel sonuçtur. İyi olma, bazı çalışmalarda, güvenlik düzeyinin ve güvenlik performansının bireysel düzeyde nasıl değerlendirildiğinin, olumsuz olaylarda kendiliğinden bildirilen katılım düzeylerinin, yaralanma, hastalık gibi sağlık ve güvenlikle ilgili etkilerinin azalmasıyla ilgili olduğu üzerinde durulmuştur. Bu tür göstergeler genellikle, güvenlik performansı davranışlarının, algılanan olumlu güvenlik ikliminin, bireyler için olumsuz sonuçlar üzerindeki etkilerini nasıl etkilediğini anlamak üzerine odaklanmaktadır (Nahrgang, Morgeson ve Hofmann, 2011: 72).

Objektif verilerin elde edilmesindeki zorluklar göz önünde bulundurulduğunda, geçmiş çalışmalar, davranışsal güvenliğe ilişkin raporları, kazaların gerçekleştiği raporları, uzmanların güvenlik düzeyini veya geriye dönük kaza verilerini sıklıkla kullanmıştır. Objektif verilerin elde edilmesindeki zorlukları aşmak için çalışmalar, tıbbi müdahaleyi gerektiren ve hafif yaralanmalar dâhilinde de yürütülmüştür (Zohar ve Polachek, 2014: 115).

Zohar (2000), güvenlik ortamı sayesinde, kuruluştaki güvenlikle ilgili olayların hem tahmin edilebileceğini hem de öngörülebileceğini belirtmiştir. Bu süreçte güvenlik ortamı, güvenlikle ilgili olaylardan etkilenmektedir, çünkü kurumdaki güvenlik durumu hakkında bilgi verirler. Göstergeler, kuruluşların yapacağı faaliyetlerin insanların yaşamlarını ve sağlığını etkileyen sonuçlar doğurmadan önce, bu faaliyetlerin olumsuz eğilimlerini tahmin etmelerini, potansiyel geliştirmelerini, durumu düzeltmelerini sağlayacak pozitif bir fırsat sunmaktadır. Güvenlik iklimi ve güvenlik olayları açıkça birbirine bağlıdır.

Güvenlik iklimini oluşturan algılar, bireyler birbirleri ile ve çalışma ortamları ile etkileştikçe zaman içinde paylaşılır. Duygulama, bireysel deneyimlerin kolektif bir fenomene dönüştüğü önemli bir süreçtir.

Genel olarak örgütsel duyarlılık, karmaşık ve belirsiz çalışma durumlarıyla karşılaşan bireylerin, çevrelerini daha iyi anlayabilmeleri ve örgütsel hedefleri, normları ve öncelikleriyle ilgili belirsizliği azaltabilmeleri için sosyal etkileşimlerde buldukları yorumlayıcı süreçleri ifade etmektedir. Tekrarlanan sosyal etkileşimler yoluyla, bireyler örgütsel öncelikleri ve ödüllendirilmiş ya da onaylanmış davranışları ortaya çıkarmaktadır. Duyarlılık, organizasyonel olayların ve sosyal bilginin kolektif bir güvenlik ortamı deneyimine dönüştüğü temel araçlardır. Duyarlılık mekanizmaları aracılığıyla, güvenlik ortamı, bireylerin motivasyonlarını ve davranışlarını etkileyen ortak bir yorumlama çerçevesi sağlar. Bu süreç, etkileşimlerin karmaşık organizasyonel hedefler, zaman çerçeveleri ve çelişkili mesajlar ağına dâhil edilmektedir (Clarke, 2006: 317).

Üretimin kısa vadede maksimize edilmesine yönelik çabalar, yöneticiler ve denetçiler için süregelen ikileme sonuçlanabilir. Bu durum da çalışanları tutarsız politika ve uygulamalarla baş başa bırakır. Bu açıdan bakıldığında, yöneticilerin ve denetçilerin günlük eylemleri ve gayri resmi etkileşimleri, işyerinde hedefler ve öncelikler hakkında en güvenilir bilgiyi sağlamaktadır. Örneğin; ekip üyelerinin güvenlik belirtilerinin anlamını, yönetim; çalışanların refah durumu, yönetsel baskı sonucu oluşan kaygı, yasal gerekliliklere uymaya çalışma gibi farklı şekillerde yorumlayabilir. Denetim davranışları, güvenlik işaretleri ile ilişkili alternatif anlamların ortak bir algısını oluşturmak için önemlidir.

Zohar ve Polachek, (2014) öncelikle güvenliği desteklemek için süpervizör eylemlerini geliştirmek adına, tasarlanmış güvenlik ortamı müdahalelerini uygulamıştır. Bunun için bir çalışma tertip etmişlerdir. Çalışmalar ışığında; çalışanlar, deney ve kontrol gruplarına rastgele ya da yarı-rastgele atanmıştır. Gruplar kişisel koruyucu donanım eğitimi verilen ve verilmeyenler şeklinde ayrılmışlardır. Elde edilen sonuçlara göre, önce eğitim grubunun sonra ise her çalışanın kişisel koruyucu ekipman kullanımını aksatmadığı görülmüştür.

Luria, Zohar ve Erev, (2008), işyerinin fiziki ortamına, denetime dayalı müdahaleler ile güvenlik performansı arasındaki ilişkiye odaklanmışlardır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, bir eğitim müdahalesinden sonra, güvenlikle ilgili etkileşimlerin arttığını ve denetim otoriteleri ile çalışanlar arasında yüksek görünürlüğe sahip işyerlerinde güvensiz davranışların sayısının azaldığını göstermiştir.

2. BÖLÜM

2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG) UYGULAMALARI PERFORMANSI

2.1.İşçi Sağlığı

Tarihsel süreç içerisinde, iş sağlığı ve güvenliği, sistematik yaklaşımla ele alınmaya başlandığı görülmüştür. Son zamanlardaki örgütsel güvenlik kültürlerine yönelik çalışmalar, iş sağlığı ve güvenliği kavramını ortaya çıkarmıştır. İş sağlığı ve güvenliğinde evrimsel süreç genellikle mevzuat tarafından yönlendirilir. Bir organizasyonun, iş sağlığı ve güvenliği kültürlerine doğru ilerlemesi için yapılması gereken, bir değişim sürecinin başlatılmasıdır. Kültür kurumun nereye gitmek istediğini tanımlar, değişim stratejisi ise oraya nasıl gidileceğini belirlemektedir. Kuruluşlar, aktif adımlar atmadıkça gelişimlerini doğal olarak sınırlandıracaktır. Kültürel değişimin çoğu zaman başarısızlığa uğramasının nedeni, yeni durumun katılımcılar tarafından benimsenmemesidir (Kılıkış ve Demir, 2012: 24).

İSG, çok eski bir kavramdır. Antik Mısır ve Yunanlılar, sağlıkla ilgili tehlikelerin farkında olduklarından, sadece suçlular, mahkûmlar ve köleler madencilik sektöründe çalıştırılmıştır. 16. yüzyılın İtalyan hekimleri Agricola & Paracelsus, madencilerin hastalıklarını ilk kaydedenlerdir. İş sağlığı ve güvenliğinin öncülerinden sayılan Bernardino Ramazzini (1633-1714) meslek hastalıklarını ilk ele alan kişi olup hastanın mesleki geçmişinin önemini vurgulamıştır. 18. yüzyılda Amerika ve Avrupa'da yaşanan sanayi devrimi, artan üretim baskısı, sanayi işçilerini meslek hastalıkları ve sosyal problemlerle bağlantılı fiziksel ve duygusal tehlikelere maruz bırakmıştır (Franco, 2001: 1380).

Çalışanlar, ömürlerinin önemli bir bölümünü işyerinde geçirmektedirler. Çalışanlar temel insan hakları olarak güvenli çalışma ortamını beklemektedirler. Ancak, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, hâlâ kötü çalışma koşulları söz konusudur. Son birkaç yıldır hızlı sanayileşme, teknolojik ilerleme ve küreselleşme nedeniyle, karmaşık iş ortamlarında, tüm dünyada, çalışanlar kaza ve hastalıklar ile karşı karşıyadır. Bu durumlar çalışanların yaralanmalarına, kaza yapmalarına, hastalanmalarına, engelli hale gelmelerine ve hatta ölmelerine neden olabilmektedir. Mesleki sağlık sorunları; bireyleri, aileleri ve toplulukları, aynı zamanda dünyayı ve dolayısıyla da iş sağlığı ihtiyacını etkilemektedir. İş sağlığı ve güvenliği (İSG), işçilerin, aile fertlerinin, işverenlerin, müşterilerin ve diğer paydaşların güvenliği, sağlığı ve refahı ile ilgilidir. İşçilerin iş yerlerinde olduğu kadar evde de, çalışanların sağlığını etkileyen tüm faktörleri inceleyerek, tehlikelerin önceden tahmin

edilmesi, fark edilmesi, değerlendirilmesi ve kontrol edilmesini içermektedir. İşyerinde mevcut olan iş sağlığı ve güvenliği standartlarının en iyi hale getirilmesi ile kaza, yaralanma ve hastalıkların önüne geçilmesi iş sağlığı ve güvenliğinin temel amacıdır (Karacan ve Erdoğan, 2011: 103).

Genel olarak işçilerin sağlığı, verilecek eğitim ile korunabilmekte ve kamu da dâhil olmak üzere politika yapıcılar tarafından farkındalık yaratılması gerekmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) geliştirdiği: İşçi Sağlığı Küresel Eylem Planı; işçilerin sağlığı, hastalıkları, yaralanma sebepleri ve sağlık hizmetlerine erişimleri konularını ele almayı amaçlamaktadır. 1950 yılında, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ortak komitesi, çalışanların fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden desteklenmesini ve bu desteğin sürdürülmesini, iş sağlığı ve güvenliği hedefleri dâhilinde ele almıştır. Tüm mesleklerde çalışanların refahı, çalışma koşullarından kaynaklanan, çalışanların iş hayatında sağlıklarına olumsuz etki eden faktörlerden korunması, işçilerin fiziksel ve zihinsel gereksinimlerine uyarlanmış bir meslek ortamında çalışması, iş sağlığı ve güvenliği kapsamında ele alınmıştır (Tozkoparan ve Taşoğlu, 2011: 184).

Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre, 160 milyon çalışan mesleki hastalıklara, 270 milyondan fazla çalışan mesleki yaralanmaya maruz kalmaktadır. İşverenler açısından üretim kaybı, iş kalitesinin düşmesi, ekonomik yönden maliyet ve piyasada olumsuz bir imaj söz konusudur. Yaklaşık 2 milyon işçi her yıl solunum rahatsızlıkları, gürültüye bağlı işitme kaybı (NIHL), mesleki zehirlenmeler, deri enfeksiyonları, kanserler ve yaralanma yaşamaktadır. Bu olumsuzluklar yıllık küresel GSYİH'nin % 4'üne denk gelmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde dünya çapındaki meslek hastalıklarının / yaralanmalarının % 80'inden fazlası meydana gelmektedir. Bu durum, gelişmekte olan ülkelerde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik kat edilmesi gereken yolun halen çok olduğunu göstermektedir. (Gündüz, 2017: 6).

İş kazaları veya meslek hastalıkları nedeniyle, her gün yaklaşık 6 bin 300 kişi, her 15 saniyede bir kişi, hayatını kaybetmektedir; Her yıl zehirli maddelerden dolayı 651 bin işçi yaşamını yitirmektedir. Her yıl asbest yüzünden 100 bin kişinin yaşamını yitirdiği tahmin edilmektedir (Gündüz, 2017: 6).

2.2.İş Güvenliği Tanımı

İSG, kalkınmakta olan ülkelerde tam olarak yerleşmemiş bir alandır. İşgücünün çoğunluğunun iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına erişimi bulunmamaktadır. Yoksulluk,

okuma yazma bilmeme, eğitim eksikliği, güvenilir iş sağlığı ve güvenliği verilerinin eksikliği ve mevcut mevzuatın yetersiz uygulanması, sorumlu olan faktörlerden bazılarıdır. Örgütlenmemiş sektörel işgücü, ucuz işgücü, sağlıkta kamu harcamaları, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin eksikliği, paydaşların ilgisizliği ve birinci basamak sağlık hizmeti ile iş sağlığı hizmetlerinin bulunmaması gibi nedenler sıralanabilir. (Öztürk ve Babacan, 2012: 37).

Mesleki sağlık ve güvenlik, tüm mesleklerde, tüm dünyada uluslararası önceliği olan bir konudur. İş sağlığı ve güvenliği çok disiplinli bir alan olarak, tıp, epidemiyoloji, fizyoterapi, rehabilitasyon, güvenlik mühendisliği, ergonomi, hemşirelik ve diğer birçok farklı meslekleri istihdam etmektedir. İSG'nin kapsamı, meslek hekimliği, endüstriyel hijyen, güvenlik hizmetleri ve endüstriyel refah uygulamalarından oluşmaktadır. Araştırma, kayıt tutma, iş sağlığı profesyonellerinin eğitimi, mevzuat, iş sağlığı hizmetlerine destek sağlama, meslek hastalıklarının gözetimi, standartlar ve politika geliştirme, ulusal enstitülerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda ana görevleridir (Gödelek, 2012: 35).

2.3.İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğini Tehdit Edici Unsurlar

Enerji, insan ve makineden oluşan çalışma ortamı, doğrudan veya dolaylı olarak etkin olan, işçilerin sağlık, güvenlik ve refahına zarar verme potansiyeline sahip risk faktörleri içerir ve tehlikelerle ilişki halinde bir süreç izler. Mesleki tehlikeler, maruz kalma süresine, maruziyet yoğunluğuna ve bireysel duyarlılığa bağlı olarak ani veya gecikmiş semptomlar doğurabilir. Endüstri çalışanları, kurumsal çalışanlar, okullarda eğitim gören öğrenciler, mavi yaka işçiler, kısaca her organizasyonu olumsuz yönde etkileyen fiziksel, biyolojik, mekanik, kimyasal, psiko-sosyal ve ergonomik tehlikeler söz konusudur.

Sağlık hizmetlerinin yanı sıra, daha fazla üretkenlik, daha yüksek iş kalitesi, artan iş gücü morali, azalan işçi devir hızı ve tüm yaşam kalitesi, iş sağlığı ve güvenliğinin yararlarından bazılarıdır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi, bir işyerindeki güvenlik, saygınlık ve kendini gerçekleştirme gereksinimlerine öncelik verilmesi gerektiğini desteklemekte olup. iş sağlığı ve güvenliği, bu nedenle güçlü bir motive edici unsurdur (Kula ve Çakar, 2015: 194). İşçi sağlığı ve iş güvenliğini tehdit edici unsurlar aşağıda; temel nedenler, dolaysız nedenler ve dolaylı nedenler başlıkları altında ele alınarak açıklanmıştır.

İşçilerin ve öğrencilerin çoğunluğu, koruyucu önlemler konusunda yetersiz bilgiye sahiplerdir. Bu bilgisizlik ve doğuracağı tehlikeler, devlet, yönetici, işveren ve işçi de dâhil olmak üzere tüm paydaşlar tarafından kontrol stratejileri kullanılarak en aza indirilmesi

gerekir. Bu paydaşların, çalışma ortamını daha güvenli hale getirmek için tıbbi, mühendislik ve yasal müdahaleler yapma konusunda belirli sorumlulukları söz konusudur (Mezarcıöz ve Oğulata, 2012: 73).

2.3.1. Temel Nedenler

Fiziksel tehlikeler; termal konfor sorunları, yanlış aydınlatma, titreşim, elektrik ve radyasyon tehlikeleri şeklinde sayılabilir. NIHL, uzun süre yüksek gürültüye maruz kalmadan kaynaklanır. Zamanla yavaş yavaş ortaya çıkan, yaygın endüstriyel sağlık problemidir. Gürültünün diğer işitsel olmayan etkileri; yorgunluk, sinirlilik ve insan verimliliğini azaltmasıdır. Titreşim, vasküler spazm ve kas-iskelet sistemi yaralanmalarına neden olabilir. Bir elektrik akımı, vücuttan geçtiğinde, bir iç organın fonksiyonuna veya bir dokuya zarar verebilir. Güvenli olmayan bina ve kirli genel çevre, işçinin sağlık durumunu daha da kötüleştirmektedir. Emniyetsiz şartlar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır. Bunlar (T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2009: 9);

- Koruyucu kullanımın yetersiz olması,
- Sorunlu araçlar,
- Standart dışı fiziki alan,
- Yangın riski
- Patlayıcı riski
- Eksik denetim uygulamaları
- Tehlikeli atmosferik şartlar
- Gürültülü iş ortamı
- Havalandırmanın gerekli düzeyde olmaması,
- Işıklandırma eksiklikleri,
- Yüksek radyasyonlu ortamlar ve benzeri durumlar emniyetsiz koşullara örnek olarak verilebilir.

Metaller, dezenfektanlar, çözücüler, yağlar, asitler, alkaliler ve kireç gibi kimyasal maddeler, yüz ve vücutta egzama ve yanıklara neden olabilirler. Tozların, gazların, metallerin ve bunların bileşiklerinin solunması astıma neden olabilmektedir. Kirilenmiş veya iş sonrası

yıkanmamış (tabiri daha doğru olmak üzere) ellerle, besine temas ederek veya etmeksizin yemek yemek zehirlenmelere neden olabilir.

2.3.2.Dolaysız Nedenler

İşletme, organizasyon veya kurumlarda üretim sürecinde yararlanılan taşıt ve gereçler teknik açıdan bütünlük içermektedirler. İş güvensizliği, yoğun çalışma saatleri, kötü iş-yaşam dengesi, yüksek verim için üst düzey yönetim tarafından sürekli baskı, kötü kariyer fırsatları, ayrımcılık, iletişim eksikliği ve düşük ücret, işyerinde stres ile sonuçlanır. Stres; yaş, cinsiyet, sosyal destek ve farklı işlem tarzlarına bağlı olarak, çalışanlarda çeşitli reaksiyonlara neden olabilmektedir. Bunlar psiko-davranışsal olarak; zaman baskısı, düşmanlık, saldırganlık, anksiyete, depresyon, iş tatminsizliği, güvensizlik, kişilerarası çatışmalar, gerginlik, alkol, uyuşturucu kullanımı, işyerinde şiddet, zorbalık ve uyku bozuklukları olarak ortaya çıkmaktadır. (Uçkun, vd., 2013: 57);

Dolaysız sebeplerden, personelin işyerinde bulunduğu sırada fiziki veya psikolojik sağlığını etkileyenlere örnek olarak:

- Sorunlu makineler,
- Arızalı cihazlar,
- Yanlış korunan makineler,
- Stoklama yanlışları,
- Az veya doğru olmayan aydınlatma,
- Gürültü ve benzeri unsurlar sayılabilir.

Örgütsel düzeyde psiko-sosyal stres belirtileri; psiko-somatik olarak baş ağrısı, omuz ve boyun ağrısı, sırt ağrısı, migren, yorgunluk, peptik ülser, hipertansiyon, kalp hastalığı ve hızlı yaşlanma olarak kendini gösterebilmektedir. Düşük performans ve moral, yüksek oranlarda kazalar, devamsızlık vb sayılabilir...

2.3.3.Dolaylı Nedenler

İşçi sağlığı ve iş güvenliğini tehdit edici unsurlar dâhilinde dolaylı nedenler aşağıda ergonomik tehlikeler, biyolojik tehlikeler, mekanik tehlikeler başlıkları altında ele alınarak açıklanmıştır;

2.3.3.1.Ergonomik Tehlikeler

Ergonomi, insan, makine ve çalışma ortamının ayarlanmasıdır. Ergonomi, fizyoloji, biyomekanik, psikoloji ve antropometri dâhil olmak üzere bir dizi bilimsel disipline dayanır. Tekrarlayan aktiviteler, uzamış ayakta durma ya da uzun süre oturarak çalışma bir araya getirildiğinde kas iskelet rahatsızlıkları ortaya çıkabilmektedir. Kümülatif travma bozuklukları (CTD'), uygunsuz çalışma duruşlarından dolayı bacak ağrısı, karıncalanma ve uyuşma erken bir işarettir. (Aytaç, 2011: 1).

2.3.3.2.Biyolojik Tehlikeler

Biyolojik tehlikeler arasında grip, böcek ısırıkları, tüberküloz, sıtma, tifo, hepatit A, paraziter hastalıklar, mantar enfeksiyonları sayılabilir.

2.3.3.3.Mekanik Tehlikeler

Kazalar ve yaralanmalar şeklindeki mekanik tehlikeler genellikle makineye yakalanma, makinelere çarpmak, yüksekte düşmek ve yüklerin manuel olarak taşınması, düşme gibi olaylardan kaynaklanmaktadır. Elektrik çarpması ve kısa devre nedeniyle maddi hasarlar, ölümler ortaya çıkabilmektedir. Emniyetsiz işlemler ortadan kaldırılarak, personelin işyerinde bulunduğu sırada fiziki veya psikolojik özne neden olan olaylar minimum düzeye indirilebilir. Emniyetsiz işlemler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır. Bunlar (Mezarcıöz ve Oğulata, 2012: 74);

- Doğru araç seçimi yapılmaması
- Araçların uzman çalışanlar tarafından kullanılmaması,
- Sorunlu araçların kullanımı,
- Güvenlik araçlarının faal olmaması,
- İkazların göz ardı edilmesi,
- Kişisel koruyucuların eksik olması,
- Yanlı kaldırma şekilleri,
- Yatıştırıcı madde kullanımı ve benzeri durumlar emniyetsiz işlemlere örnek olarak gösterilebileceği gibi bu örnekleri arttırmak mümkündür.

2.4. İSG'ye Yönelik Önleyici Çabalar

İşçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik önleyici çabalar mühendislik önlemleri, tıbbi önlemler, yasal önlemler, insan kaynakları ve bilgi sisteminin geliştirilmesi başlıkları altında ele alınarak açıklanmıştır;

2.4.1.Mühendislik Önlemleri

Mühendislik önlemleri; kaynağında bir tehlikenin kontrol edilmesine vurgu yapmaktadır. Mühendislik önlemleri arasında, işyeri için yeni malzemelerin temini, doğru ekipman seçimi ve çalışma sistemleri planları hazırlama, rutin bakım ve ev bakımı, genel havalandırma, mekanizasyon, ikame, yeniden tasarım veya iyileştirilmiş iş süreçleri, toplam muhafaza için tehlikelerin tasarlanması yer almaktadır. İzolasyon, toz temizliği, lokal veya genel havalandırma sistemleri, iş rotasyonu, koruyucu cihazlar, çevresel izleme, istatistik izleme, araştırma ve eğitim, önlemler arasındadır. Kişisel koruyucu ekipman, bir tehlike ve işçi arasında bariyer görevi gören cihazlardır. Yüksek uyarı ve siren sesleri, makine gürültüsü gibi faktörlerin olası endüstriyel kazalara sebep olmasını engellemek adına,kaynağı uzaklaştırma, bariyer koyma ve aynı işi daha az insan gücü (dolayısı ile az insan sayısı,az maduriyet) kullanma gibi önlemler alınmaktadır. (Nayir, 2013: 130).

Su kirliliği ve toprak kirliliği, beslenme sorunlarına yol açan toksisiteyi arttırmaktadır. Yangın önleme çalışmaları; tehlikeli ve yanıcı maddelerin temizlenmesi, çıkış lambaları koyulması, acil çıkışlar tertip edilmesi, duman detektörleri, alarm sistemleri, yangın söndürücüler ve yangın tatbikatları ile yapılmalıdır. Makinelerde, üniformalarda, acil durum kesme gücüne yönelik aygıtlarda, standartlaştırılmış asansörlerde, kaldırma halatlarında yangın ihtimaline yönelik önlemler alınmalıdır. Dumanlarda taşınabilen portatif ışık kullanılmasına yönelik önlemler alınmalıdır. Yangın çıkışları önemli konulardan bazılarıdır. Tuvaletler, mutfak, kantinler temiz olmalıdır. İşyerlerinin ergonomik tasarımı çok önemlidir. Ergonomik eğitim ve çalışma sırasında kısa molalar alına bilinecek kolay önlemlerdendir. (Ceylan, 2012: 95).

2.4.2.Tıbbi Önlemler

İş öncesi sağlık kontrol işlemleri, ön yerleştirme ve periyodik tıbbi muayeneyi içeren sağlık değerlendirmeleri tıbbi önlemlerdendir. Bildirimin yanı sıra, çalışma ortamının denetimi, tıbbi gözetim, kayıtların analizi, epidemiyolojik araştırmalar, tanınmayan ve bilinmeyen tehlikelerin tanımlanması ve değerlendirilmesi için toksikoloji ve sağlık eğitimi danışmanlığından yararlanılmaktadır (Kurt ve Kurt, 2012: 217).

Astım, kanserler, kontak dermatit ve yaralanmalar bildirilmeli, telafi edilmeli ve aynı zamanda işe geri dönüş için rehabilite edilmelidir. Sağlık, güvenlik, eğitim ve öğretimi, yeni bir işe alımda ve değişimden sonra, bülten panosu, bilinçlendirme seminerleri, çalıştaylar, soru cevap oturumları, videolar, programın bir parçası olarak uzmanlar tarafından, kurgulanmalıdır. İşçilerin sadece işlerini nasıl yapmaları gerektiğini değil, aynı zamanda yasal, sosyal ve tıbbi haklarını tanımaları; hayatlarını, sağlıklarını ve iş arkadaşlarınıninkileri nasıl koruyacaklarını da bilmeleri gerekmektedir (Yılmaz, 2012: 3).

2.4.3.Yasal Önlemler

Yasal önlemler, hükümet tarafından alınan tüm tedbirleri, işçilerin sağlık ve güvenliği için ödenekleri, fazla mesai, hayat ve sağlık sigortası, ulaşım, sübvansiyonlu kafeterya gibi yöntemleri kapsamaktadır. Hizmet, dengeli beslenme, kişisel hijyen için yeterli akan su, çalışanların çocuklarına yönelik eğitim tesisleri, hizmet içi eğitim ve eğlence tesisleri de buna dahildir. İş sağlığı ve güvenliği politikası, mevzuatta yansıtılmalı ve yasalar uygulanmalıdır. Uluslararası kuruluşlar, iş sağlığı ve güvenliğinin standardizasyonu ve düzenlenmesi için çeşitli yasal düzenlemeler başlatmışlardır. Farklı fabrika eylemleri, çocuk işçiliği kanunları, ücretli izin, meslek hastalıkları, tehlikeli süreçlerde istihdam ve çalışanların refahı bu tedbirlerin kapsamına girmektedir. Bunlar mühendislik kontrolleri ve sağlık hizmetlerini içerir. Herhangi bir kurum tarafından iş sağlığı ve güvenliği yönetmeliğine uyumu zorunlu kılan farklı uygulama faaliyetleri denetimler, iş uygulamalarını değiştirmeye yönelik uyarılar, para cezaları, kovuşturmalar ve firmanın geçici veya kalıcı olarak kapanmasını içermektedir. (Akıllı ve Aydoğlu, 2012: 246).

2.4.4.İnsan Kaynakları Ve Bilgi Sisteminin Geliştirilmesi

İnsan kaynakları ve bilgi sisteminin araştırılması ve geliştirilmesine verilen yüksek öncelik, gelişmiş dünyada işçilerin sağlığını iyileştirmiştir. Ergonomik faktörler, iş stresi gibi yeni mesleki riskler ve geleneksel tehlikeler, gelişmiş ülkelerde eşzamanlı olarak dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, gelişmekte olan ülkelerde zayıf ekonomiler, endemik hastalıklar, yetersiz beslenme, kötü çevresel hizmetler, farkındalık eksikliği ve yetersiz tıbbi bakım nedeniyle henüz iyi bir gelişme sağlanamamıştır (Tozkoparan ve Taşoğlu, 2011: 185).

Gelişmekte olan ülkelerde, sanayilerin çoğu temel hijyen olanaklarına sahip değildir, ilk yardım tesisleri, acil ulaşım ve tehlike uyarı işaretleri yetersizdir. Güvensiz çalışma koşulları, hastalıklar ve yaralanmalar yönetime bildirilmez ve bunlar araştırılmaz ise sonuçlar daha da ağırlaşmaktadır. Gelişmiş dünyada, “denetimlere öncelik vermeyi” esas alan

yönetim, meslek hastalığı sorunlarının önlenmesi için iş sağlığı denetimlerinin önemini artırmıştır (Küçük, 2012: 81).

Başarılı bir iş sağlığı ve güvenliği programı, işyerindeki tehlikelerin veya risk faktörlerinin sistematik olarak tanımlanması; risk analizi ve risk değerlendirmesi için önemli bir prosedürdür. Gelişmiş dünyada stresle ilişkili hastalıklar, mesleki hastalıklar ve yaşam kalitesizliği önemli bir sorun haline gelmiştir. Hükümetler; düzenleme, yürütme, akademiye destekleme ve araştırma fonlarını artırma yoluyla iş sağlığı ve güvenliğini iyileştirmeye çalışmalıdır (Aydınolat, 2012: 2).

3. BÖLÜM

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Amacı

Her alanda olduğu gibi eğitim kurumlarında da iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları, hastalıklar ve kazalarının önlenmesi önem arz etmektedir. Bu durum, güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin değerlendirilme gereğini beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda araştırmanın problemi; güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişki durumudur.

İşçilerin, öğrencilerin çoğunluğu, koruyucu önlemler konusunda yetersiz bilgiye sahiplerdir. Bu bilgisizlik ve doğuracağı tehlikeler, devlet, yönetici, işveren ve işçi de dâhil olmak üzere tüm paydaşlar tarafından kontrol stratejileri kullanılarak en aza indirilmesi gerekir. Bu paydaşların, çalışma ortamını daha güvenli hale getirmek için tıbbi, mühendislik ve yasal müdahalelerde bulunma konusunda sorumlulukları söz konusudur.

Bu araştırmanın amacı güvenlik iklimi ve iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının açıklanmasının yanında güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir;

- a) Güvenlik ikliminin kişisel özellikler açısından incelenmesi,
- b) İş sağlığı ve güvenliği uygulama performansının kişisel özellikler açısından incelenmesi,
- c) Güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi,
- d) Güvenlik ikliminin iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansına etkisinin incelenmesi

3.1.1.Araştırmanın Önemi

İş kazaları ve meslek hastalıklarının; devlet, işçi ve işveren bakımından birçok olumsuz etkisinin bulunması ve sorunun çözümünün insani boyutu, konunun titizlikle incelenmesini zorunlu kılmaktadır. İş kazaları ve meslek hastalıkları çalışma ortamında yaşanan risklerden en önemlileridir. Bu sebeple iş sağlığı ve iş güvenliği; ekonomik, sosyal

ve teknik nedenlerle gittikçe önem kazanmakta ve daha çok ilgi çeken bir konu ve çalışma alanı haline gelmektedir.

Enerji, insan ve makinelerden oluşan üçlü çalışma ortamı; doğrudan veya dolaylı olarak etkin olan, işçilerin sağlık, güvenlik ve refahına zarar verme potansiyeline sahip risk faktörleri veya tehlikeler içerir. Mesleki tehlikeler, maruz kalma süresine, maruziyet yoğunluğuna ve bireysel duyarlılığa bağlı olarak ani veya gecikmiş semptomlara neden olabilmektedir. Endüstri çalışanları, kurumsal çalışanlar, okullarda eğitim gören öğrenciler, mavi yaka işçiler, kısaca her organizasyonu olumsuz yönde etkileyen fiziksel, biyolojik, mekanik, kimyasal, psiko-sosyal ve ergonomik tehlikeler söz konusudur.

Sağlık hizmetlerinin yanı sıra, iş sağlığı ve güvenliğinde : yüksek üretkenlik, yüksek iş kalitesi, artan iş gücü morali ve artan yaşam kalitesi iş sağlığı ve güvenliğinin yararlarından bazılarıdır. İhtiyaçlar bakımından, bir işyerindeki güvenlik, saygınlık ve kendini gerçekleştirme gereksinimlerine öncelik verilmesi çalışan adına güçlü bir motive edici unsurdur.

Bu nedenle güvenlik iklimi, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının açıklanmasının yanında güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin ortaya konulması büyük önem arz etmektedir.

3.1.2. Sınırlılıklar ve Sayıtlar

- ✓ Araştırma öğrencilere uygulanan “Kişisel Bilgi Formu” (EK 1) , “İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performans Ölçeği” (EK 2) ve “Güvenlik İklimi Ölçeği” nin (EK 3) ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
- ✓ Anketi yanıtlayan katılımcıların verdikleri cevaplarla sınırlıdır. Anketi dolduran katılımcıların, kişisel bilgi envanteri ve ölçek sorularından oluşan ölçme araçlarını içten ve doğru olarak yanıtlayacakları varsayılmıştır.
- ✓ Veri toplama aracının tüm yetkileri kapsadığı ve görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.
- ✓ Araştırma 2019 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa'da eğitimini sürdüren öğrencilerden, araştırmaya katılmaya gönüllü olanlarla sınırlandırılmıştır. Elde edilecek bulgulardan yola çıkılarak varılacak sonuç ve genellemeler, araştırmanın evreni için geçerlidir.

3.2.Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama modeline uygun olarak yapılandırılmıştır. Tarama modeli, önceden veya hali hazırda mevcut bir olayı mevcut olduğu şekilde açıklamayı amaçlayan araştırmalardır. Araştırmaya konu olan durum, kişi ya da obje, kendi şartları altında ve mevcut durumuna göre tanımlanır. Her şey olduğu gibi yansıtıldığı için değiştirme, etkileme kaygısı güdülmez (Karasar, 2009).

3.3.Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evreni İstanbul ilindeki beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencileri, örnekleme ise İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa'da eğitimini aktif olarak sürdüren 145 beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencisidir. Çalışmamız bahsi geçen bu öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.

3.4.Veri Toplama Araçları

3.4.1.Güvenlik İklimi Ölçeği

Türen vd. (2014) tarafından örgütlerde iş güvenliği iklimini ölçmeye yönelik olarak tasarlanmış ölçek 5'li Likert tipte 14 maddeden oluşmaktadır. (EK 3) İlk 10 madde daha çok örgütte yönetimin iş güvenliğine bakış açısı ile iş güvenliği ile ilgili kurallara yönelik çalışanların algılarını ele almakta olup faktör "yönetimin bakış açısı ve kurallar" olarak belirlenmiştir. Son 4 madde ise çalışanların iş arkadaşlarının güvenlik konusuna yönelik bakış açıları ile iş güvenliği eğitimleriyle ilgili algıların belirlenmesi olup faktör "iş arkadaşları ve güvenlik eğitimleri" olarak adlandırılmıştır. Cronbach Alfa katsayısı değerlerine bakıldığında yönetimin bakış açısı ve kurallar boyutunun 0,911 ve iş arkadaşları ve güvenlik eğitimleri boyutunun 0,838 ölçek genelinin ise 0,915 bulunmuştur. Bu çalışmada ise ölçeklere ve alt boyutlarına yönelik güvenilirlik bulgularına bakıldığında "yönetimsel önlem" için 0,914, "kriterlere göre çalışma" için 0,804, "farkındalık" için 0,789, "eğitim uygulamaları" için 0,889, "iş birliği" için 0,879 ve genel olarak "iş sağlığı ve güvenliği performansı ölçeği" için 0,958 olarak bulunmuştur.

3.4.2.İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performans Değerlendirme Ölçeği

Üngüren ve Koç (2015) tarafından iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansını ölçmeye yönelik olarak tasarlanmış ölçek 5'li Likert tipte 30 maddeden oluşmaktadır. (EK 2) İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performans ölçeğinin 8 maddeden oluşan birinci faktör, "İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Yönetimsel Önlem ve Tedbirler" olarak adlandırılmıştır. 7

maddeden oluşan ikinci faktör “Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Kriterlerine Göre Çalışması” olarak isimlendirilmiştir. 6 maddeden oluşan üçüncü “Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Farkındalık ve Bilinç Düzeyleri” şeklinde adlandırılmıştır. 5 maddeden oluşan dördüncü faktör “İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Uygulamaları” olarak isimlendirilmiştir. 4 maddeden oluşan beşinci faktör “İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Yönetim ve Çalışanlar Arasında İş Birliği ve İletişim” olarak belirlenmiştir. Faktörlerin Cronbach Alfa katsayısı değerleri sırasıyla 0,906, 0,921, 0,918, 0,878 ve 0,809 ölçek genelinin ise 0,949 bulunmuştur. Bu çalışmada ise “Yönetimin bakış açısı” için 0,916, “güvenlik eğilimleri” için 0,819 ve genel olarak “güvenlik iklimi ölçeği” için 0,935 olarak bulunmuştur.

3.5.İstatistiksel Yöntem

Anket çalışmasında elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 22.0 İstatistik paket programı kullanılmıştır. Çalışmada yer alan sürekli değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma, medyan, minimum ve maksimum değerleriyle, kategorik değişkenler frekans ve yüzde ile gösterilmiştir. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu ShapiroWilk testi ile incelenmiştir. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Bağımsız örnekler için (Independentsamples) t testi kullanılmıştır Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında ikiden fazla grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Tek yönlü (Oneway) Anova testi kullanılmıştır. Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı Post-Hoc analizi yapılmıştır. Ölçekler arası karşılaştırmalarda Pearson Korelasyon Analizi kullanıldı. Bağımsız değişkenlerin Bağımlı değişkene etkisini incelemek için Lineer Regresyon analizi kullanılmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında, $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

4. BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde 145 katılımcıdan elde edilen anket verileri sonucunda, kişisel özelliklere yönelik bulgulara, güvenilirlik ve karşılaştırma bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 4.1.Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Erkek	87,00	60,00
Kadın	58,00	40,00

Cinsiyet dağılımına bakıldığında katılımcıların 87'sinin (%60) erkek, 58'inin (%40) kadın olduğu görülmüştür.

Tablo 4.2. Okudukları Sınıf Dağılımı

Sınıf	n	%
1. Sınıf Öğrencisi	12,00	8,30
2. Sınıf Öğrencisi	78,00	53,80
3. Sınıf Öğrencisi	17,00	11,70
4. Sınıf Öğrencisi	38,00	26,20

Sınıf dağılımına bakıldığında katılımcıların 12'sinin (%8,30) 1. Sınıf öğrencisi, 78'inin (%53,8) 2. Sınıf öğrencisi, 17'sinin (%11,70) 3. sınıf öğrencisi ve 38'sinin (%26,30) 4. sınıf öğrencisi olduğu görülmüştür.

Tablo 4.3. Yaş Dağılımı

Yaş	n	%
18-20 yaş	50,00	34,50
21-23 yaş	72,00	49,70
24 yaş ve üzeri	23,00	15,90

Yaş dağılımına bakıldığında katılımcıların 50'sinin (%34,50) 18-20 yaş aralığında, 72'sinin (%49,7) 21-23 yaş aralığında ve 23'ünün (%15,90) 24 yaş ve üzeri olduğu görülmüştür.

Tablo 4.4. Branş Dağılımı

Branş	n	%
Voleybol	15,00	10,30
Atletizm	21,00	14,50
Futbol	43,00	29,70
Diğer	51,00	35,20
Branşsız	15,00	10,30

Branş dağılımına bakıldığında katılımcıların 15'inin (%10,30) Voleybol, 21'inin (%14,5) Atletizm, 43'ünün (%29,70) Futbol, 51'inin (%35,20) Diğer branşlarında olduğu ve 15'inin (%10,30) branşının olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.5. Kayma, Takılma ve Benzeri Nedenlerle Düşme

Kayma, Takılma ve Benzeri Nedenlerle Düşme	n	%
Evet	44,00	30,30
Hayır	101,00	69,70

Kurumda kayma, takılma ve benzeri nedenlerle düşme dağılımına bakıldığında katılımcıların 44'ünün (%30,30) böyle bir olayı yaşadığı, 101'inin (%69,70) yaşamadığı görülmüştür.

Tablo 4.6. Kurumda Yüksekten Düşme Yaşanma Durumu

Yüksekten Düşme	n	%
Evet	32,00	22,10
Hayır	113,00	77,90

“Kurumda yüksekten düşme yaşadınız mı” sorusuna katılımcıların 32’sinin (%22,10) Evet, 113’ünün (%77,90) Hayır cevabını verdiği görülmüştür.

Tablo 4.7. Kurumda Cisim Düşmesi Yaşanma Durumu

Cisim Düşmesi	n	%
Evet	57,00	39,30
Hayır	88,00	60,70

Kurumda cisim düşmesi yaşanma dağılımına bakıldığında katılımcıların 57’sinin (%39,30) bu durumu yaşadığı, 88’inin (%60,70) yaşamadığı görülmüştür.

Tablo 4.8. Kurumda Gürültü Varlığı Durumu

Gürültü Varlığı	n	%
Evet	83,00	57,20
Hayır	62,00	42,80

Kurumda gürültü varlığı dağılımına bakıldığında katılımcıların 83’ü (%57,20) kurumun gürültülü olduğunu, 62’si (%42,80) olmadığını düşündüğü görülmüştür.

Tablo 4.9. Kurumda Titreşim Varlığı Durumu

Titreşim	n	%
Evet	51,00	35,20
Hayır	94,00	64,80

Kurumda titreşim varlığı dağılımına bakıldığında katılımcıların 51'i (%35,20) titreşim olduğunu, 94'i (%64,80) titreşim olmadığını düşünmektedir.

Tablo 4.10. Tetanos Aşısı Yapılma Durumu

Tetanos Aşısı	n	%
Evet	81,00	55,90
Hayır	64,00	44,10

Tetanos aşısı olma dağılımına bakıldığında katılımcıların 81'inin (%55,9) aşısının olduğu, 64'ünün (%44,10) aşısının olmadığını görülmüştür.

Tablo 4.11. Sarılık Aşısı Yapılma Durumu

Sarılık Aşısı	n	%
Evet	81,00	55,90
Hayır	64,00	44,10

Katılımcıların 81'inin (%55,9) sarılık aşısının olduğu, 64'ünün (%44,10) aşısının olmadığını görülmüştür.

Tablo 4.12. Hepatit Aşısı Yapılma Durumu

Hepatit Aşısı	n	%
Evet	89,00	61,40
Hayır	56,00	38,60

Hepatit aşısı olma dağılımına bakıldığında katılımcıların 89'unun (%61,40) aşısının olduğu, 56'sının (%38,60) aşısının olmadığını görülmüştür.

Tablo 4.13. İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgisi

İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgisi	n	%
Evet, ders olarak aldım	26,00	17,90
Evet, semire katıldım	14,00	9,70
Evet, sertifika programına katıldım	4,00	2,80
Evet, iş yerinde eğitim aldım	14,00	9,70
Hayır, bilgim yok	87,00	60,00

İSG bilgisi dağılımına bakıldığında katılımcıların 26'sının (%17,90) ders olarak aldığı, 14'ünün (%9,70) seminere katıldığı, 4'ünün (%2,80) sertifika programına katıldığı, 14'ünün (%9,70) iş yerinde eğitim olarak aldığı ve 87'sinin (%60,00) bilgisinin olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.14. Ölçeklere ve Alt Boyutlarına Yönelik Güvenirlik Bulguları

Boyutlar	Alpha
İSG Konusunda Yönetmelik ve Tedbirler (Yönetmelik)	0,914
Çalışanların İSG Kriterlerine Göre Çalışması (Kriterlere Göre Çalışma)	0,804
Çalışanların İSG Konusunda Farkındalık ve Bilinç Düzeyleri (Farkındalık)	0,789
İSG Eğitim Uygulamaları (Eğitim Uygulamaları)	0,889
İSG Konusunda Yönetim ve Çalışanlar Arasında İş Birliği ve İletişim (İş Birliği)	0,879
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PERFORMANS ÖLÇEĞİ GENEL	0,958
Yönetimin Bakış Açısı ve Kurallar (Yönetimin Bakış Açısı)	0,916
İş Arkadaşları ve Güvenlik Eğilimleri (Güvenlik Eğilimleri)	0,819
GÜVENLİK İKLİMİ ÖLÇEĞİ GENEL	0,935

Ölçeklere ve alt boyutlarına yönelik güvenirlilik bulgularına bakıldığında;

“İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Yönetmelik Önlem” için 0,914, “Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Kriterlere Göre Çalışma” için 0,804, “Çalışanların İSG Konusunda Farkındalık ve Bilinç Düzeyleri ” için 0,789, “ İSG Eğitim Uygulamaları” için 0,889, “İSG Konusunda Çalışanlar Arasında İş Birliği” için 0,879 ve genel olarak “İş Sağlığı ve Güvenliği Performansı Ölçeği” için 0,958 değerleri tespit edilmiştir.

“Yönetimin Bakış Açısı ve Kurallar” için 0,916, “İş Arkadaşları ve Güvenlik Eğilimleri” için 0,819 ve genel olarak “Güvenlik İklimi Ölçeği” için 0,935 değerleri bulunmuştur.

Aşağıda (Tablo 4.15) bakıldığında, “Ölçeklere ve Alt Boyutlarına Yönelik Güvenirlilik Bulguları”(Tablo 4.14.) nin Cinsiyet Bakımından Karşılaştırılması yapılmıştır.

Tablo 4.15. Cinsiyete Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Cinsiyet	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetmelik Önlem	Erkek	2,62	0,70	3,365	0,069	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Kadın	2,48	0,60			
Kriterlere Göre Çalışma	Erkek	2,64	0,57	0,238	0,626	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Kadın	2,63	0,56			
Farkındalık	Erkek	2,53	0,54	1,251	0,265	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Kadın	2,47	0,63			
Eğitim Uygulamaları	Erkek	2,56	0,75	6,775	0,010	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Kadın	2,31	0,56			
İş Birliği	Erkek	2,64	0,76	4,870	0,029	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Kadın	2,47	0,62			
Yönetimin Bakış Açısı	Erkek	2,50	0,60	0,140	0,709	p > 0,05 Fark

	Kadın	2,37	0,62			Anlamlı Değildir
Güvenlik Eğilimleri	Erkek	2,49	0,73	3,057	0,083	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Kadın	2,44	0,57			

Cinsiyet bakımından değerlendirildiğinde (Tablo 4.15.); “Yönetmelik Önlem” boyutunda aradaki fark anlamlı değildir. Aynı şekilde “Kriterlere Göre Çalışma”, “Farkındalık” , “Yönetimin Bakış Açısı” , değerlendirildiğinde “Güvenlik Eğilimleri” boyutunda da anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Ancak “Eğitim uygulamaları” ve “İş Birliği” boyutlarına bakıldığında Erkek öğrencilerin ortalamalarının kadınlardan daha yüksek olduğu, böylece farkın anlamlı olduğu tespit edilmiş.

Tablo 4.16.Sınıfa Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Sınıf	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetmelik Önlem	1. Sınıf	2,77	0,61	5,097	0,002	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	2. Sınıf	2,38	0,60			
	3. Sınıf	2,62	0,88			
	4. Sınıf	2,85	0,58			
Kriterlere Göre Çalışma	1. Sınıf	2,67	0,54	1,959	0,123	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	2. Sınıf	2,54	0,51			
	3. Sınıf	2,62	0,79			
	4. Sınıf	2,81	0,53			
Farkındalık	1. Sınıf	2,53	0,48	8,976	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	2. Sınıf	2,34	0,50			
	3. Sınıf	2,40	0,84			
	4. Sınıf	2,88	0,44			
Eğitim Uygulamaları	1. Sınıf	2,93	0,48	4,152	0,007	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	2. Sınıf	2,30	0,58			
	3. Sınıf	2,62	1,00			
	4. Sınıf	2,57	0,71			
İş Birliği	1. Sınıf	2,88	0,64	4,607	0,004	p < 0,05 Fark
	2. Sınıf	2,39	0,64			

	3. Sınıf	2,59	0,91			Anlamlıdır
	4. Sınıf	2,84	0,68			
Yönetimin Bakış Açısı	1. Sınıf	2,53	0,55	6,874	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	2. Sınıf	2,25	0,57			
	3. Sınıf	2,78	0,56			
	4. Sınıf	2,68	0,62			
Güvenlik Eğilimleri	1. Sınıf	2,42	1,09	2,245	0,086	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	2. Sınıf	2,37	0,55			
	3. Sınıf	2,79	0,65			
	4. Sınıf	2,56	0,69			

Katılımcıların okudukları sınıf düzeyi bakımından değerlendirildiğinde; “Yönetimsel Önlem”, “Farkındalık”, “Eğitim uygulamaları”, “İş Birliği”, “Yönetimin Bakış Açısı” boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. 4. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıftaki öğrencilere göre ortalamaları daha yüksektir. “Kriterlere Göre Çalışma” ve “Güvenlik Eğilimleri” boyutunda fark anlamlı değildir.

Tablo 4.17. Yaşa Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Yaş	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetimsel Önlem	18-20 yaş	2,52	0,68	0,257	0,774	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	21-23 yaş	2,57	0,61			
	24 yaş ve üzeri	2,64	0,79			
Kriterlere Göre Çalışma	18-20 yaş	2,69	0,50	0,390	0,678	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	21-23 yaş	2,60	0,58			
	24 yaş ve üzeri	2,60	0,64			
Farkındalık	18-20 yaş	2,47	0,59	0,176	0,839	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	21-23 yaş	2,53	0,56			
	24 yaş ve üzeri	2,49	0,61			

Eğitim uygulamaları	18-20 yaş	2,47	0,66	0,575	0,564	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	21-23 yaş	2,41	0,64			
	24 yaş ve üzeri	2,59	0,90			
İş Birliği	18-20 yaş	2,64	0,73	0,410	0,664	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	21-23 yaş	2,52	0,66			
	24 yaş ve üzeri	2,58	0,85			
Yönetimin Bakış Açısı	18-20 yaş	2,29	0,65	2,553	0,081	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	21-23 yaş	2,54	0,56			
	24 yaş ve üzeri	2,50	0,63			
Güvenlik Eğilimleri	18-20 yaş	2,44	0,70	0,154	0,858	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	21-23 yaş	2,50	0,59			
	24 yaş ve üzeri	2,45	0,83			

Katılımcıların yaş düzeyi açısından bakıldığında tüm boyutlarda farkların anlamlı olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.18. Branşa Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Yaş	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetimsel Önlem	Voleybol	2,71	0,72	2,975	0,021	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Atletizm	2,30	0,61			
	Futbol	2,76	0,77			
	Diğer	2,56	0,56			
	Branşsız	2,24	0,49			
Kriterlere Göre Çalışma	Voleybol	2,51	0,62	1,574	0,184	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Atletizm	2,50	0,63			
	Futbol	2,74	0,59			
	Diğer	2,69	0,49			
	Branşsız	2,42	0,55			
Farkındalık	Voleybol	2,62	0,58	3,620	0,008	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Atletizm	2,29	0,73			
	Futbol	2,66	0,49			
	Diğer	2,54	0,50			
	Branşsız	2,12	0,63			
Eğitim uygulamaları	Voleybol	2,60	0,80	3,016	0,020	p < 0,05 Fark
	Atletizm	2,13	0,84			

	Futbol	2,69	0,65			Anlamlıdır
	Diğer	2,35	0,58			
	Branşsız	2,48	0,63			
İş Birliği	Voleybol	2,57	0,79	4,835	0,001	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Atletizm	2,37	0,80			
	Futbol	2,91	0,75			
	Diğer	2,49	0,57			
	Branşsız	2,15	0,42			
Yönetimin Bakış Açısı	Voleybol	2,46	0,54	4,243	0,003	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Atletizm	2,40	0,75			
	Futbol	2,73	0,64			
	Diğer	2,34	0,53			
	Branşsız	2,09	0,39			
Güvenlik Eğilimleri	Voleybol	2,55	0,73	3,662	0,007	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Atletizm	2,35	0,65			
	Futbol	2,73	0,74			
	Diğer	2,41	0,58			
	Branşsız	2,05	0,42			

Katılımcıların branş bakımından değerlendirilmesi yapıldığında; “Yönetimsel Önlem” ve “Kriterlere Göre Çalışma” boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmezken, “Farkındalık” , “Eğitim uygulamaları”, “İş Birliği”, “Yönetimin Bakış Açısı” ve “Güvenlik Eğilimleri” boyutlarına bakıldığında Futbol Branşındaki katılımcıların ortalamalarının yüksek olduğu ve anlamlı farklılık oluşturduğu görülmüştür.

Tablo 4.19. Kayma, Takılma Gibi Nedenlerle Düşmeye Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Kayma, Takılma Ve Benzeri Nedenlerle Düşme	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetimsel Önlem	Evet	2,23	0,53	6,894	0,010	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,71	0,66			
Kriterlere Göre Çalışma	Evet	2,45	0,55	0,022	0,883	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,71	0,55			
Farkındalık	Evet	2,38	0,56	0,176	0,676	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,56	0,58			

Eğitim uygulamaları	Evet	2,18	0,58	4,738	0,031	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,58	0,70			
İş Birliği	Evet	2,19	0,56	6,731	0,010	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,74	0,71			
Yönetimin Bakış Açısı	Evet	2,11	0,59	0,094	0,760	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,60	0,57			
Güvenlik Eğilimleri	Evet	2,19	0,59	1,355	0,246	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,59	0,67			

Kurum içerisinde kayma, takılma ve benzeri nedenlerle düşme yaşanması bakımından değerlendirildiğinde “Yönetmelik Önlem”, “Eğitim uygulamaları” ve “İş Birliği” boyutlarında anlamlı fark görülmüş olup, kurum içerisinde kayma, takılma v.b. nedenlerle düşme yaşamayanların ortalamaları yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.20. Kurumda Yüksekten Düşme Durumuna Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Yüksekten Düşme	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetmelik Önlem	Evet	2,23	0,41	15,609	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,66	0,69			
Kriterlere Göre Çalışma	Evet	2,28	0,45	1,515	0,220	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,73	0,55			
Farkındalık	Evet	2,34	0,38	6,798	0,010	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,55	0,62			
Eğitim uygulamaları	Evet	2,28	0,45	10,471	0,002	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,51	0,74			
İş Birliği	Evet	2,28	0,54	7,258	0,008	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,65	0,74			

Yönetimin Bakış Açısı	Evet	2,32	0,47	7,282	0,008	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,49	0,65			
Güvenlik Eğilimleri	Evet	2,31	0,45	7,116	0,009	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,52	0,71			

Kurum içerisinde yüksekte düşme yaşanması bakımından değerlendirildiğinde “Yönetimsel Önlem”, “Farkındalık”, “Eğitim uygulamaları”, “İş Birliği”, “Yönetimin Bakış Açısı” ve “Güvenlik Eğilimleri” boyutlarında aradaki fark anlamlı bulunmuştur. Kurum içerisinde yüksek düşme yaşamayanların ortalamaları daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 4.21. Kurumda Cisim Düşmesi Yaşama Durumuna Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Cisim Düşmesi	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetimsel Önlem	Evet	2,43	0,62	2,926	0,089	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,65	0,68			
Kriterlere Göre Çalışma	Evet	2,53	0,65	7,402	0,007	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,70	0,49			
Farkındalık	Evet	2,46	0,63	0,272	0,603	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,53	0,54			
Eğitim uygulamaları	Evet	2,36	0,74	0,508	0,477	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,53	0,66			
İş Birliği	Evet	2,47	0,73	0,038	0,845	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,64	0,70			
Yönetimin Bakış Açısı	Evet	2,43	0,60	0,487	0,487	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,46	0,62			

Güvenlik Eğilimleri	Evet	2,41	0,54	3,649	0,058	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,51	0,74			

Kurum içerisinde cisim düşmesi yaşama bakımından değerlendirildiğinde “Yönetmelik Önlem”, “Farkındalık” ,“Eğitim uygulamaları”,“İş Birliği”,“Yönetimin Bakış Açısı” ve “Güvenlik Eğilimleri” boyutlarında fark anlamlı değildir. Buna karşın, “Kriterlere Göre Çalışma” boyutunda aradaki fark anlamlı olup kurum içerisinde cisim düşmesi yaşamayanların oranları daha yüksektir.

Tablo 4.22. Kurumda Gürültü Varlık Durumuna Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Gürültü	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetmelik Önlem	Evet	2,45	0,58	6,014	0,015	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,72	0,73			
Kriterlere Göre Çalışma	Evet	2,57	0,54	0,151	0,698	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,71	0,58			
Farkındalık	Evet	2,51	0,54	1,719	0,192	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,49	0,63			
Eğitim uygulamaları	Evet	2,39	0,63	4,910	0,028	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,55	0,76			
İş Birliği	Evet	2,40	0,59	12,606	0,001	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,79	0,80			
Yönetimin Bakış Açısı	Evet	2,32	0,56	3,816	0,053	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,62	0,65			
Güvenlik Eğilimleri	Evet	2,40	0,55	13,845	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,56	0,79			

Kurumdaki gürültü varlığı bakımından değerlendirildiğinde “Yönetmel Önlem”, “Eğitim uygulamaları” “İş Birliğı” ve “Güvenlik Eğilimleri” boyutlarında aradaki farkın anlamlı olduğı, ankete katılanların kurumda gürültü varlığı olmadığını düşündükleri tespit edilmiştir. “Kriterlere Göre Çalışma”, “Farkındalık” ve “Yönetimin Bakış Açısı” boyutunda fark anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.23. Kurumda Titreşim Varlık Durumuna Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Titreşim	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetmel Önlem	Evet	2,37	0,62	0,742	0,391	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,67	0,66			
Kriterlere Göre Çalışma	Evet	2,47	0,63	5,190	0,024	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,72	0,50			
Farkındalık	Evet	2,42	0,70	8,255	0,005	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Hayır	2,55	0,50			
Eğitim uygulamaları	Evet	2,25	0,70	0,195	0,659	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,57	0,66			
İş Birliğı	Evet	2,28	0,69	0,430	0,513	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,73	0,68			
Yönetimin Bakış Açısı	Evet	2,33	0,66	0,075	0,785	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,51	0,58			
Güvenlik Eğilimleri	Evet	2,39	0,57	2,759	0,099	p > 0,05 Fark Anlamlı Değildir
	Hayır	2,52	0,71			

Kurumda titreşim varlığı bakımından değerlendirildiğinde “Yönetmel Önlem”, “Eğitim uygulamaları” , “İş Birliğı”, “Yönetimin Bakış Açısı” ve “Güvenlik Eğilimleri” boyutları arasındaki fark anlamlı değildir. “Kriterlere Göre Çalışma” ve “Farkındalık”

boyutunda ise fark anlamlı olup, kurumda titreşim varlığı olduğunu düşünmeyenlerin oranı daha yüksektir.

Tablo 4.24. İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Durumuna Göre Karşılaştırmalar

Boyutlar	Bilgi Durumu	X	SS	F	p	Anlamlılık
Yönetmelik	Evet, ders olarak aldım	2,81	0,54	7,697	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Evet, semire katıldım	3,00	0,68			
	Evet, sertifika programına katıldım	2,56	0,36			
	Evet, iş yerinde eğitim aldım	3,03	0,99			
	Hayır, bilgim yok	2,35	0,54			
Kriterlere Göre Çalışma	Evet, ders olarak aldım	2,93	0,44	5,198	0,001	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Evet, semire katıldım	2,86	0,48			
	Evet, sertifika programına katıldım	2,71	0,33			
	Evet, iş yerinde eğitim aldım	2,84	0,87			
	Hayır, bilgim yok	2,47	0,50			
Farkındalık	Evet, ders olarak aldım	2,93	0,44	7,087	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Evet, semire katıldım	2,71	0,52			
	Evet, sertifika programına katıldım	2,50	0,38			
	Evet, iş yerinde eğitim aldım	2,60	0,82			
	Hayır, bilgim yok	2,33	0,51			
Eğitim uygulamaları	Evet, ders olarak aldım	2,72	0,61	7,848	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Evet, semire katıldım	2,91	0,74			
	Evet, sertifika programına katıldım	3,20	0,23			
	Evet, iş yerinde eğitim aldım	2,74	0,99			
	Hayır, bilgim yok	2,23	0,56			
İş Birliği	Evet, ders olarak aldım	2,96	0,62	8,870	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Evet, semire katıldım	2,98	0,84			
	Evet, sertifika programına katıldım	2,88	0,14			

	Evet, iş yerinde eğitim aldım	2,96	0,93			
	Hayır, bilgim yok	2,31	0,57			
Yönetimin Bakış Açısı	Evet, ders olarak aldım	2,86	0,57	16,567	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Evet, semire katıldım	2,90	0,51			
	Evet, sertifika programına katıldım	2,65	0,40			
	Evet, iş yerinde eğitim aldım	2,93	0,62			
	Hayır, bilgim yok	2,17	0,48			
Güvenlik Eğilimleri	Evet, ders olarak aldım	2,87	0,57	18,287	0,000	p < 0,05 Fark Anlamlıdır
	Evet, semire katıldım	3,18	0,64			
	Evet, sertifika programına katıldım	2,13	0,72			
	Evet, iş yerinde eğitim aldım	2,95	0,80			
	Hayır, bilgim yok	2,18	0,47			

İş sağlığı ve güvenliği bilgi durumu bakımından değerlendirildiğinde “Yönetim Önlem” boyutunda aradaki fark anlamlıdır ($p=0,000<0,05$). Post-Hoc analizi doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği dersi alanların (2,81), iş sağlığı ve güvenliği seminerine katılanların (3,00), iş sağlığı ve güvenliğine yönelik işyerinde eğitim alanların (3,03) oranı iş sağlığı ve güvenliği bilgisi olmayanlara (2,35) göre daha yüksektir.

İş sağlığı ve güvenliği bilgi durumu bakımından değerlendirildiğinde “Kriterlere Göre Çalışma” boyutunda aradaki fark anlamlıdır ($p=0,001<0,05$). Post-Hoc analizi doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği dersi alanların (2,93) oranı iş sağlığı ve güvenliği bilgisi olmayanlara (2,47) göre daha yüksektir.

İş sağlığı ve güvenliği bilgi durumu bakımından değerlendirildiğinde “Farkındalık” boyutunda aradaki fark anlamlıdır ($p=0,000<0,05$). Post-Hoc analizi doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği dersi alanların (2,93) oranı iş sağlığı ve güvenliği bilgisi olmayanlara (2,33) göre daha yüksektir.

İş sağlığı ve güvenliği bilgi durumu bakımından değerlendirildiğinde “Eğitim uygulamaları” boyutunda aradaki fark anlamlıdır ($p=0,000<0,05$). Post-Hoc analizi doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği dersi alanların (2,73), iş sağlığı ve güvenliği seminerine katılanların (2,91), iş sağlığı ve güvenliğine yönelik işyerinde eğitim alanların (2,74) oranı iş sağlığı ve güvenliği bilgisi olmayanlara (2,23) göre daha yüksektir.

İş sağlığı ve güvenliği bilgi durumu bakımından değerlendirildiğinde “İş Birliği” boyutunda aradaki fark anlamlıdır ($p=0,000<0,05$). Post-Hoc analizi doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği dersi alanların (2,86), iş sağlığı ve güvenliği seminerine katılanların (2,90), iş sağlığı ve güvenliğine yönelik işyerinde eğitim alanların (2,93) oranı iş sağlığı ve güvenliği bilgisi olmayanlara (2,17) göre daha yüksektir.

İş sağlığı ve güvenliği bilgi durumu bakımından değerlendirildiğinde “Yönetimin Bakış Açısı” boyutunda aradaki fark anlamlıdır ($p=0,000<0,05$). Post-Hoc analizi doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği dersi alanların (2,87), iş sağlığı ve güvenliği seminerine katılanların (2,90), iş sağlığı ve güvenliğine yönelik işyerinde eğitim alanların (2,93) oranı iş sağlığı ve güvenliği bilgisi olmayanlara (2,18) göre daha yüksektir.

Tablo 4.25. Güvenlik İkliminin İş Sağlığı ve Güvenliği Performansına Etkisi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişkenler	β	t	p	F	Model (p)	R2
Güvenlik İklimi	Sabit		3,744	0,000	49,587	0,000	0,628
	Yönetmelik Önlem	0,383	3,773	0,000			
	Kriterlere Göre Çalışma	0,069	0,640	0,523			
	Farkındalık	0,056	0,681	0,497			
	Eğitim Uygulamaları	0,016	0,173	0,863			
	İş Birliği	0,495	4,576	0,000			

Güvenlik İkliminin İş Sağlığı ve Güvenliği Performansına Etkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=49,587$; $p=0,000<0,05$). Güvenlik iklimi, “Yönetmelik Önlemleri”nin alınmasını pozitif yönde etkilemektedir ($\beta=0,383$), “Kriterlere Göre Çalışma”yı negatif yönde anlamlı düzeyde etkilemektedir ($\beta=0,069$). Güvenlik iklimi “Farkındalığı” pozitif yönde anlamlı düzeyde etkilemektedir ($\beta=0,056$). Güvenlik iklimi “Eğitim Uygulamaları”nı negatif yönde anlamlı düzeyde etkilerken ($\beta=0,016$), “İşbirliği”ni pozitif yönde anlamlı düzeyde etkilemektedir ($\beta=0,495$).

5. BÖLÜM

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

87'si (% 60) erkek, 58'i (%40) kadın olmak üzere 145 katılımcı ile “ Güvenlik iklimi ile İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performansı Arasındaki İlişki” konulu anket çalışması yapılmıştır. Çoğunluğu 2. Sınıf (%53,80) ve 4. (%26,20) Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu anket grubumuzun %49,70'inin 21-23 yaş aralığında olduğu, %29,70'inin branşının futbol, %35,20'sinin diğer olarak belirtilen branşlarda oldukları tespit edilmiştir.

Kurumda, katılımcıların %69,70'ine göre kayma, takılma vb nedenlerle düşmenin, %77,90'ına göre yüksekten düşmenin, %60,70'ine göre de cisim düşmesi sonucunda yaralanmanın yaşanmadığı ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların %57,20'sine göre kurumun gürültülü olduğu buna karşın % 64,80'ine göre titreşimin olmadığı tespit edilmiştir. Anket grubunun çoğunluğunun tetanos, sarılık ve hepatit aşığı yaptırdığı belirtilmiştir. Katılımcıların % 60'ının iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgisi olmadığı, %17,90'ının ise ders olarak aldığı tespit edilmiştir.

Yapılan anket sonuçları, oluşturulan boyutlara göre değerlendirilmiştir. Boyutlar; “ İSG konusunda yönetsel önem ve tedbirler (Yönetsel Önlem)”, “Çalışanların İSG kriterlerine göre çalışması (Kriterlere Göre Çalışma)”, “Çalışanların İSG konusunda farkındalık ve bilinç düzeyleri (Farkındalık)”, “İSG eğitim uygulamaları (Eğitim Uygulamaları)”, “ İSG konusunda yönetim ve çalışanlar arasında iş birliği ve iletişim (İş Birliği)”, “ Yönetimin bakış açısı ve kurallar (Yönetimin Bakış Açısı)” ve “ İş arkadaşları ve güvenlik eğilimleri (Güvenlik Eğilimleri)” başlıkları altında analiz edilmiştir.

“Yönetsel Önlem” boyutunda, genel olarak kurumun tehlikelere karşı tedbir alması ve denetlemesi, işe uygunluk tespitinin yapılması, risk değerlendirmesi ve acil eylem planı oluşturulması, koruyucu ekipman temini konularında hazırlanmış anket sorularının cevaplarına göre değerlendirme yapılmıştır. Cinsiyet bakımından değerlendirildiğinde, ankete katılan kadın ve erkek öğrencilerden yönetsel önlemler konusunda görüş ayrılığı olmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde Futbol branşında, 4. Sınıf öğrencileri ve 24 yaş ve üzeri olanlarının bu konuda daha tatmin oldukları tespit edilmiştir. Fakat branşlar ve yaş bakımından anlamlı farklılık görülmemiştir. Kurumun yönetsel önlemler bakımından gürültü, titreşim, cisim düşmesi, yüksekten düşme ve kayma, takılma gibi nedenlerle düşme konusunda yeterli olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kurumun iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili

eğitim verdiği ankete katılanların 2,81 ortalamayla “Evet, ders olarak aldım” cevabını vermesinden anlaşılmaktadır.

“Kriterlere Göre alışma” boyutunda, kurumdaki çalışan/okuyan kişilerin İSG açısından tehdit oluşacak durumları derhal kuruma bildirebilmesi, kişilerin kendisinin, arkadaşlarının ve diğer personellerin güvenliğini tehlikeye atmadığı, makine ve araç-gereçlerin uygun şekilde kullanımı, koruyucu ekipmanların doğru kullanımı gibi konuları içeren sorulara cevaplar alınmıştır. İSG açısından güvensiz davranışlar olarak tanımlanan kişilerin hatasından meydana gelebilecek kazaların önlenmesini sağlayan tedbirleri içermektedir. Cinsiyet bakımından değerlendirildiğinde kadın ve erkek katılımcıların bu tedbirleri yeterli bulma konusunda hemfikir oldukları görülmüştür. 4. Sınıf ğrencileri, 18-20 yaş aralığında ve futbol branşındaki öğrencilerin diğerlerinden daha tatmin oldukları tespit edilmiştir. Fakat aralarındaki fark anlamlı değerildir. Kurumda kayma, takılma gibi nedenler düşme, yüksekten düşme, cisim düşmesi, gürültü ve titreşim varlığına büyük oranda “Hayır” cevabı verildiği, cisim düşmesi ve titreşim bakımından fark anlamlı bulunmuştur.

“Farkındalık” boyutunda meslek hastalıkları, nedenleri ve korunma yolları hakkında, iş hayatı ile ilgili yasal hak ve sorumlulukları hakkında, risklerden korunma hakkında ve ekipmanları kullanma hakkında bilgi sahibi olunması konuları incelenmiştir. Elde edilen verilere göre cinsiyet bakımında anlamlı bir farklılık bulunmamış, kadın ve erkek öğrencilerin eşit bilgiye sahip oldukları tespit edilmiştir. Futbol branşında olan ve 4. Sınıf ğrencilerinin daha fazla bilgiye sahip olduğu, yaş bakımından anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Kayma, takılma gibi nedenlerle düşme, cisim düşmesi, gürültü bakımından bilgili oldukları ve bu sorunları yaşamadıkları, yüksekten düşme ve titreşim konusunda anlamlı farklılıkla bilgili oldukları tespit edilmiştir. İSG eğitimlerini ders olarak almaları daha fazla bilgiye sahip olduklarını göstermektedir.

“Eğitim Uygulamaları” boyutunda İSG eğitimleri ile ilgili konular ele alınmıştır. Eğitimleri verildiği, planlı, programlı ve düzenli verildiği, anlaşılır ve uygulamalı olduğu hakkında sorulara cevap verilmiştir. Eğitim uygulamalarını, erkek ğrencilerin, 1. Sınıf ğrencilerin ve futbol branşındaki öğrencilerin diğerlerinden daha yeterli buldukları tespit edilmiştir. Yaş bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Eğitim uygulamaları ile kayma, takılma nedenlerle dşmeni, cisim düşmesinin, yüksekten düşmenin, gürültü ve titreşimin engellendiği tespit edilmiştir. Katılımcılar bu durumların varlığına anlamlı

farklılıkla “Hayır” cevabını vermiştir. İSG ile ilgili bilgi durumuna ise ders olarak alanların ve seminere katılanların oranları daha yüksek çıkmıştır.

“İş Birliği” boyutunda kurumun sağlık ve güvenlik ile ilgili endişeleri dikkate aldığı, endişelerin rahatlıkla bildirilebildiği, İSG konusunda iş birliği için olması, risk değerlendirmesi ile ilgili verilerin paylaşılması konuları ele alınmıştır. İş Birliği konusunda kurumlarını erkek öğrenciler, 1. Sınıf öğrenciler ve futbol branşındaki öğrenciler diğerlerine daha fazla yeterli bulmaktadır. Yaş bakımından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Düşmeler, gürültü ve titreşim bakımından da sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir. İSG ile ilgili bilginin kurumda ders olarak alınması ve seminere katılmanın iş birliği açısından önemli olduğu tespit edilmiştir.

“Yönetim Bakış Açısı” boyutu kurumun sağlığı ve güvenliğini ve verimliliğini samimi olarak önemsemesi, gerekli kaynakları sağlaması, kontrol ve kaza verilerinin takibi ve yeterli tedbirlerin alınması, kural ve talimatlara uyulması, teşvik edilmesi konularında sorular sorulmuştur. Bu konuda cinsiyet ve yaş bakımından anlamlı farklılık bulunmamıştır. 3. Sınıf öğrencileri ve futbol branşındaki öğrenciler diğerlerine göre kurumu bu konuda daha yeterli bulmaktadır. Kurumu düşmeler, gürültü ve titreşim bakımından yeterli bulmuşlar, bu konularda sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir. Kurumun bu konudaki İSG ile ilgili bilgi durumunu işyerinde alınan eğitim ve seminerlerin, ders olarak alınan İSG eğitimlerinden daha yeterli bulmaktadır.

“Güvenlik Eğilimleri” boyutu, alınan İSG eğitimlerinin faydalı olması, İSG’nin öneminin benimsenmesi, eğitimlerin yeterli seviyede olması, emniyet tedbirlerini önemsemek gerektiği düşüncesi konularını içermektedir. Katılımcıların tümünün bu konuda aynı fikirde oldukları, aralarında anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. İş yerinde eğitim alanların, diğerlerine göre daha etkili oldukları belirlenmiştir.

Güvenlik İklimi Ölçeği (EK-3) ‘ne bakıldığında ilk 10 soruyu “Yönetimin Bakış Açısı” bölümü, son 4 soruyu ise “Güvenlik Eğilimi” bölümü oluşturmaktadır. Yaptığımız çalışmada bu iki boyutun, Yönetimsel Önlemler”, “Farkındalık”, “İş Birliği”, “Kriterlere Göre Çalışma” ve “Eğitim Uygulamaları” ‘ndan oluşan İş Sağlığı ve Güvenliği Performansı üzerine etkilerini araştırdık. Güvenlik ikliminin iş sağlığı ve güvenliği performansına etkisi boyutunda bakıldığında, güvenlik ikliminin “Yönetimsel Önlemler”, “Farkındalık” ve “İş Birliği” boyutlarında pozitif yönde etkilediği, “Kriterlere Göre Çalışma” ve “Eğitim Uygulamaları” boyutlarını negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Kurum yönetiminin, bakış açısını “Kriterlere Göre Çalışma” ve “Eğitim Uygulamaları” boyutunda yeniden değerlendirmesi, “Güvenlik Eğilimleri”ni kontrol etmesi güvenlik ikliminin negatif etkisini değiştirecektir.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimine yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlayıcı ve güdülenme düzeylerini arttırıcı önlemler alınmalıdır. Kurum, koruyucu ekipmanların teminini kontrol etmeli ve uygun kullanımı hakkında bilgilendirme ve denetleme yapmalıdır. Sağlık ve güvenlik açısından öğrencilerin endişelerini dikkate almalı, samimi şekilde önemsemeli ve tehlike durumunun bildirim konusunda ılımlı davranmalıdır. Kural ve talimatlara uyulduğunun denetlemesi yapılmalıdır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini gerekli görmemelerinin ya da iş sağlığı ve güvenliği eğitimine gereksinim duymamalarının nedenleri araştırılmalı ve öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitiminden yararlanmalarını sağlayıcı önlemler alınmalıdır. İSG eğitimlerinin düzenli ve planlı şekilde yapıldığını kontrol etmeli ve bu konuda geri bildirimleri almalıdır. Kurumun ders olarak verdiği İSG eğitiminin, işyeri veya seminerlerdeki eğitimlerden daha verimli, kaliteli ve faydalı olması sağlanmalıdır. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitiminden gerektiği gibi yararlanabilmeleri için eğitime erişim olanakları arttırılmalı ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden yararlanmayı özendirici düzenlemeler yapılmalıdır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki teorik bilgilerini arttırıcı ve edindikleri bilgileri uygulayabilecekleri ortamlar oluşturulmalıdır. Bu konuda eğitim programları hazırlanmalı ve söz konusu programların yürütümü konusunda devlet ile sivil toplum kuruluşlarının desteği alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akıllı, H. ve Aydoğdu, Ö., (2012). “İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi”, *Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Yayınları, 3(1), 245-250
- Aydınolat, N. E., (2012). “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı İş Kazalarıyla İlgili Değerlendirme ve Öneriler”, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Dergisi, 2(1), 1-22
- Aytaç, S., (2011). “İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi”, Türkmatal Dergisi, 5(2), 1-8
- Ceyhun, G.Ç. (2014). Güvenlik İklimi ve İş-Aile Çatışmasının Yorgunluğa Etkileri: Türk Kılavuz Kaptanlar Üzerine Bir Araştırma, İşletme Araştırmaları Dergisi, 6(2), 91-105
- Ceylan, H., (2012). “Türkiye’deki İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Kırklareli Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Dergisi, 7(3), 94-104
- Clarke S. (2006). Therelationshipbetweensafetyclimateandsafetyperformance: a meta-analyticreview. J. Occup. HealthPsychol. 11(4), 315-327
- Flin R, Mearns K, O’Connor P, Bryden R. (2000). Measuringsafetyclimate: identifyingcommonfeatures. Saf. Sci. 34(1), 177-192
- Gödelek, E., (2012). “İş Güvenliği Motivasyonu”, Mühendis ve Makina Dergisi, 46(543), 34-50
- Griffin, M.A. ve Curcuruto, M. (2016). SafetyClimate in Organizations, TheAnnualReview of OrganizationalPsychologyandOrganizationalBehavior, 24(1), 193-212
- Karacan, E. ve Erdoğan, Ö. N., (2011). “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine İnsan Kaynakları Yönetimi Fonksiyonları Açısından Çözümsel Bir Yaklaşım ”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 21(1), 102-116
- Kılıkış, İ. ve Demir, S., (2012). “İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Verme Yükümlülüğu Üzerine Bir İnceleme”, Çalışma İlişkileri Dergisi, 3(1), 23-47
- Kurt, D. ve Kurt, R., (2012). “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu İle İşverenlere Getirilen Yükümlülükler ve İdari Yaptırımlar”, İSMMMO Mali Çözüm Dergisi, 5(2), 217-234
- Küçük, G., (2012). “Yeni İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu”, Önlem İş Sağlığı Güvenliği, Yangın, Acil Durum, Çevre ve Risk Yönetimi Dergisi, 25(1), 81-83
- Luria, G. Zohar, D. ve Erev, I. (2008). Theeffect of workers’ visibility on effectiveness of interventionprograms: Supervisory-basedsafetyinterventions. Journal of SafetyResearch, 39(3), 273–280

- Mearns K. ve Yule, S. (2009). The role of national culture in determining safety performance: challenges for the global oil and gas industry. *Saf. Sci.* 47(6), 777-785
- Mezarcıöz, S. ve Oğulata, R. T., (2012). “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu-Tekstil İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Sorunları”, *Mühendis ve Makine Dergisi*, 55(655), 72-79
- Nahrgang JD, Morgeson FP, Hofmann DA. 2011. Safety at work: a meta-analytic investigation of the link between job demands, job resources, burnout, engagement, and safety outcomes. *J. Appl. Psychol.* 96(1), 71- 94
- Nayir, A., (2012). “İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminde Elektrikle Çalışmalara Genel Bakış ”, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 5(1), 129-135
- Neal A. ve Griffin MA. 2006. A study of the lagged relationships among safety climate, safety motivation, safety behavior, and accidents at the individual and group levels. *J. Appl. Psychol.* 91(4) :946-953
- Özdemir, L. Erdem, H. Ve Kalkın, G. (2016). Kamu Çalışanlarının Güvenlik İklimi Algılarının İş Tatmini Ve İş Performansı Üzerine Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(15), 59-69
- Özkan, T. ve Lajunen, T. (2010). Güvenlik Kültürü ve İklimi, *Pıvoka Dergisi*, 2(10), 1-9
- Öztürk, H. ve Babacan, E., (2012). “Bir Ölçek Geliştirme Çalışması: Hastanede Çalışan Sağlık Personeli İçin İş Güvenliği Ölçeği”, *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 9 (1), 36-42
- Parker S.K. Axtell, C.M. Turner, N. (2001). Designing a safer workplace: importance of job autonomy, communication quality, and supportive supervisors. *J. Occup. Health Psychol.* 6(3), 211-228
- Reader, T.W. Noort, M.C. Shorrock, S. Ve Kirwan B. (2015). Safety sans frontiers: an international safety culture model. *Risk: Int. J.* 35(5), 770-789
- Şantaş, F. Şantaş, G. Özer, Ö ve Şahin, D.S. (2017). Sağlık Çalışanlarının Güvenlik İklimi Algılarının Belirlenmesine İlişkin Bir Kamu Hastanesinde Araştırma, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30(1), 297-307
- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, (2009). “İş Sağlığı ve Güvenliği”, *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, 9(42), 3-64
- Tozkoparan, G. ve Taşoğlu, J., (2011). “İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları İle İlgili İşgörenlerin Tutumlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(1), 181-209
- Türen, U. Gökmen, Y. Tokmak, İ. Ve Bekmezci, M. (2014). Güvenlik İklimi Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(4), 171-190

- Uçkun, G., vd., (2013). “Kurumsal İtibarın Artırılmasında İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Rolü İle Meslek Yüksekokullarında Bulunan İş Güvenliği Uzmanlığı Programının Analizi”, 3.Uluslararası Meslek Yüksekokulu Sempozyumu, 57-67
- Vural, Ç. (2018). Çevresel Güvenliğin Gelişimi, Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi 6(1), 20-38
- Yılmaz, F., (2012). “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda İşveren ve Çalışanların Yükümlülükleri”, Yıldız Teknik Üniversitesi Meslek Yüksekokulu İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, 4(1), 1-12
- Yorulmaz, M. Büyük, N. ve Birgün, S. (2016). Tersane İşletmelerinde Örgütsel Güvenlik İkliminin İncelenmesi, The Journal of Academic Social Science Studies, 46(1), 303-317
- Zohar D, Polachek T. 2014. Discourse-based intervention for modifying supervisory communication as leverage for safety climate and performance improvement: a randomized field study. J. Appl. Psychol. 99(1), 113-124
- Zohar, D. (2000). A group-level model of safety climate: Testing the effect of group climate on microaccidents in manufacturing jobs. Journal of Applied Psychology, 85(4), 587–596.
- Franco, G. (2001). Bernardino Ramazzini: The Father of Occupational Medicine, Journal of Public Health, 91(9), 1380-1382
- Gündüz, E. (2017). Dünyada ve Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi, Erciyes Üniversitesi, 1-19
- Kula, S. ve Çakar, B. (2015). Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında Toplumda Bireylerin Güvenlik Algısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki, Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 6(12), 191-210
- Karasar, N., (2009). “Araştırmalarda Rapor Hazırlama”, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Türen, U. Gökmen, Y. Tokmak, İ ve Bekmezci, M. (2014). Güvenlik İklimi Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(4), 171-190
- Üngüren, E. ve Koç, T.S. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performans Değerlendirme Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(2), 124-144

EKLER

EK-1: ANKET KİŞİSEL (DEMOGRAFİK) BİLGİLER

EK-2: İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

EK-3: GÜVENLİK İKLİMİ ÖLÇEĞİ

EK-4: ÖLÇEKLER ARASI İLİŞKİ DURUMU

ANKET FORMU**EK- 1****DEMOGRAFİK BİLGİLER****1. Cinsiyetiniz:**

¹ Erkek ² Kadın

2. Sınıfınız:

¹1. Sınıf ²2. Sınıf ³3. Sınıf ⁴4. Sınıf

3. Yaşınız:**4. Branşınız:**

Voleybol Atletizm Hentbol Judo
 Basketbol Futbol Tenis Wushu
 Kayak Badminton Bisiklet Masa Tenisi
 Kickbox Karate Diğer Branşım yok

5. Kurumda kayma, takılma ve benzeri nedenlerle düşme yaşadınız mı?

¹ Evet ² Hayır

6. Kurumda yüksekten düşme yaşadınız mı?

¹ Evet ² Hayır

7. Kurumda cisimlerin düşmesi söz konusu oldu mu?

¹ Evet ² Hayır

8. Kurumda Gürültü var mıdır?

¹ Evet ² Hayır

9. Kurumda Titreşim var mıdır?

¹ Evet ² Hayır

10. Tetanoz Aşınız Var mı?

¹ Evet ² Hayır

11. Sarılık Aşınız Var mı?

¹ Evet ² Hayır

12. Hepatit Aşınız Var mı?

¹ Evet ² Hayır

12. İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili Bilginiz Var mı?

Evet Ders olarak aldım Evet Seminare Katıldım Evet Sertifika Programına Katıldım

Evet İşyerinde eğitimini aldım Hayır Bilgim yok

EK-2

No	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARI PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ	(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Katılıyorum	(4) Kesinlikle Katılıyorum
PS1	Kurumda sağlık ve güvenlik ile ilgili gerekli koruyucu ekipmanlar sağlanır.				
PS2	Kurum sağlık ve güvenlik ile ilgili tedbirlere uyulup uyulmadığı denetlenir.				
PS3	Kurum sağlık ve güvenlik ile ilgili gerekli tedbirler alınır.				
PS4	Kurum sağlık ve güvenlik için gerekli olan teknik ekipmanlar bulunur.				
PS5	Kurumda herhangi bir görev yapılırken, sağlık ve güvenlik yönünden işe uygun olup olmadıkları dikkate alınır.				
PS6	Kurumda düzenli aralıklarla risk değerlendirmeleri yapılır.				
PS7	Kurumda sağlık ve güvenliği tehdit edebilecek faktörlere yönelik (kaygan zemin vb..) uyarı levhaları bulunur.				
PS8	Kurumun olası bir acil duruma karşı tüm çalışanların bildiği bir eylem planı vardır.				
PS9	Arkadaşlarım işyerinde sağlık ve güvenlik tehditleri ile karşılaştıkları anda, derhal yönetimine haber verir.				
PS10	Arkadaşlarım iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden öğrendikleri bilgileri, iş yaparken uygular.				
PS11	Arkadaşlarım, kendi sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmez.				
PS12	Arkadaşlarım, personelin sağlık ve güvenliğini tehlikeye düşürmez.				
PS13	Arkadaşlarım makine, araç ve gereçleri kurallara uygun bir şekilde kullanır.				
PS14	Arkadaşlarım eğitim yaparken, sağlık ve güvenliklerini riske atar.				
PS15	Arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.				
PS16	Arkadaşlarım, meslek hastalıkları ve nedenleri hakkında bilgi sahibidir.				
PS17	Arkadaşlarım, iş hayatları ile ilgili yasal hak ve sorumlulukları hakkında bilgi sahibidir.				
PS18	Arkadaşlarım, meslek hastalıklarından korunma yolları hakkında bilgi sahibidir.				
PS19	Arkadaşlarım, sağlık ve güvenlik risklerinden korunma hususunda bilgi sahibidir.				
PS20	Arkadaşlarım, patlama ve yangın tehlikelerinden korunma hususunda bilgi sahibi değildir.				
PS21	Arkadaşlarım, koruyucu ekipmanların nasıl kullanılacağı hakkında bilgi sahibidir.				
PS22	İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, belirli bir plan ve program dahilinde duyurulur.				
PS23	İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimler, anlaşılır bir dille sunulur.				
PS24	Kurumda iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri düzenlenir.				
PS25	İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimler, uygulamalı olarak gösterilir.				
PS26	Kuruma yeni bir araç veya ekipman alınırsa, doğru bir şekilde nasıl kullanılacağı hakkında eğitim verilir.				
PS27	Kurum yönetimi, sağlık ve güvenlik ile ilgili endişeleri dikkate alır.				
PS28	Kurum personelleri, sağlık ve güvenlik ile ilgili konularda endişelerini rahatlıkla ifade edebilir.				
PS29	Kurumda iş sağlığı ve güvenliği konusunda arasında işbirliği bulunmaktadır.				
PS30	Risk değerlendirmesi ile elde edilen bilgiler, öğrenciler ile paylaşılır.				

EK-3

No	GÜVENLİK İKLİMİ ÖLÇEĞİ	(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Katılıyorum	(4) Kesinlikle Katılıyorum
GS1	Kurumda iş sağlığı ve güvenliği için gerekli kaynaklar bulunmaktadır.				
GS2	Kurum yönetimi samimi olarak sağlık ve güvenliği hususlarım önemsemektedir.				
GS3	Bence bu kurumda yönetim, güvenlik kontrolleri ve kaza tahkikatlarım takip etme konusunda yeterli tedbirleri almaktadır.				
GS4	Kurumda, güvenlik kontrolleri ve kaza tahkikatlarının sonuçları paylaşmaktadır.				
GS5	Kurum, iş sağlığı ve güvenliği hususunda benim görüşlerime önem verir.				
GS6	Kurumda daima sağlık ve güvenlikle ilgili kural ve talimatlarda belirtilmiş ekipmanı kullanırlar.				
GS7	Kurumda güvenlik teftişleri iş görenlerin sağlık ve güvenlik seviyesini yükseltmede faydalı olmaktadır.				
GS8	Kurumda sağlık ve güvenlikle ilgili kural ve talimatlara uygun biçimde yeterli miktarda personel bulundurulmaktadır.				
GS9	Kurum iş sağlığı ve güvenliği seviyesini geliştirmek adına öneride bulunulmasına teşvik etmektedir.				
GS10	Kurum iş sağlığı ve güvenliği konusuna verimlilikten daha fazla önemsemektedir.				
GS11	Kurumda arkadaşlarım tarafından saygı görmem için emniyet tedbirlerini önemsemem gerekir.				
GS12	Aldığım iş güvenliği eğitimlerinin çoğu faydalı olmuştur				
GS13	Arkadaşlarımın tamamı iş sağlığı ve güvenliğinin önemini benimsemiş kimselerdir.				
GS14	Arkadaşlarımın iş sağlığı ve güvenliği hususundaki eğitimlerinin yeterli seviyede olduğunu düşünüyorum				

EK-4

ÖLÇEKLER ARASI İLİŞKİ DURUMU

Boyutlar	Yönetmel Önlem	Kriterlere Göre Çalışma	Farkındalık	Eğitim Uygulamaları	İş Birliği	Yönetimin Bakış Açısı	Güvenlik Eğilimleri
Yönetmel Önlem	-	0,805**	0,603**	0,734**	0,791**	0,734**	0,648**
Kriterlere Göre Çalışma	0,805**	-	0,757**	0,640**	0,773**	0,635**	0,601**
Farkındalık	0,603**	0,757**	-	0,618**	0,685**	0,574**	0,457**
Eğitim Uygulamaları	0,734**	0,640**	0,618**	-	0,809**	0,668**	0,531**
İş Birliği	0,791**	0,773**	0,685**	0,809**	-	0,784**	0,624**
Yönetimin Bakış Açısı	0,734**	0,635**	0,574**	0,668**	0,784**	-	0,793**
Güvenlik Eğilimleri	0,648**	0,601**	0,457**	0,531**	0,624**	0,793**	-

P=**0,000

“Yönetmel Önlem” alt boyutu ile “Kriterlere Göre Çalışma” alt boyutu arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). “Yönetmel Önlem” alt boyutu puanı artarken “Kriterlere Göre Çalışma” alt boyutu puanı da artmaktadır.

“Kriterlere Göre Çalışma” alt boyutu ile “Farkındalık” alt boyutu arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). “Kriterlere Göre Çalışma” alt boyutu puanı artarken “Farkındalık” alt boyutu puanı da artmaktadır.

“Farkındalık” alt boyutu ile “Eğitim uygulamaları” alt boyutu arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). “Farkındalık” alt boyutu puanı artarken “Eğitim uygulamaları” alt boyutu puanı da artmaktadır.

“Eğitim uygulamaları” alt boyutu ile “İş Birliği” alt boyutu arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). “Eğitim uygulamaları” alt boyutu puanı artarken “İş Birliği” alt boyutu puanı da artmaktadır.

“İş Birliği” alt boyutu ile “Yönetimin Bakış Açışı” alt boyutu arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). “İş Birliği” alt boyutu puanı artarken “Yönetimin Bakış Açışı” alt boyutu puanı da artmaktadır.

“Yönetimin Bakış Açışı” alt boyutu ile “Güvenlik Eğilimleri” alt boyutu arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). “Yönetimin Bakış Açışı” alt boyutu puanı artarken “Güvenlik Eğilimleri” alt boyutu puanı da artmaktadır.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER:

Ad-Soyad: Onur KAPLAN

İkamet: Eyüp / İSTANBUL

Telefon/ Email: 0551-428 3392 / onurnike05@hotmail.com

Doğum Yeri/Tarihi: İstanbul/ 25.05.1992

Sürücü Belgesi: A-B sınıfı

EĞİTİM DURUMU:

Lise: - Refhan Tümer Lisesi

Ön Lisans-Lisans:

- İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi
- Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü
- Anadolu Üniversitesi Adalet Önlisans
- Atatürk Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Önlisans
- Anadolu Üniversitesi Yaşlı ve Hasta Bakımı Önlisans
- Esenyurt Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Tezli Yüksek Lisans Öğr.

DENEYİMLER:

- Adalet Bakanlığı İnfaz ve Koruma Memuru
- Adalet Bakanlığı Öğretim Görevlisi
- Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksek Okulu Ceza İnfaz ve Güvenlik Hizmetleri Bölümü Öğretim Görevlisi
- İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksek Okulu Ceza İnfaz ve Güvenlik Hizmetleri Bölümü Öğretim Görevlisi

SERTİFİKALAR:

- Yangın Eğitmenliği
- Motor ve Direksiyon Usta Öğreticiliği
- Güvenli Sürüş Eğitmenliği
- Yetişkin ve Çocuk Yogası Antranörlük
- İlk Yardım Eğitmenliği
- İstanbul Üniversitesi HAYEF Pedagojik Formasyon
- MEB Bitki Koruma ve Park Bahçe ve Koruların Bakımı Uzmanlığı
- Fitness, Hentbol, Cimnastik, Basketbol, Step Aerobik, Atletizm Antranörlükleri

GİRİŞ

Her alanda olduğu gibi eğitim kurumlarında da iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları hastalıklar ve kazaların önlenmesi önem arz etmektedir. Bu güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin değerlendirilme gereğini beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda araştırmanın problemi güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişki durumudur.

İşçilerin, öğrencilerin çoğunluğu, koruyucu önlemler konusunda yetersiz bilgiye sahiptirler. Bu tehlikelerin etkisini, devlet, yönetici, işveren ve işçi de dâhil olmak üzere tüm paydaşların tehlikeleri kontrol stratejilerini kullanarak en aza indirgeyebilmeleri gerekmektedir. Bu paydaşların, çalışma ortamını daha güvenli hale getirmek için tıbbi, mühendislik ve yasal müdahalelerde bulunma konusunda sorumlulukları söz konusudur.

Bu araştırmanın amacı güvenlik iklimi ile iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları performansı arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Bu doğrultuda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir;

Eklemlere Genel Bakış X

%15

Sıra	Kaynak	Oran
1	Istanbul Aydın Universit... Öğrenci Yaşlı Gözet	%4
2	Beykent Üniversitesi n... Öğrenci Yaşlı Gözet	%2
3	Hacettepe University' n... Öğrenci Yaşlı Gözet	%1
4	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	%1
5	www.celis.org.tr İnternet Kaynağı	%1
6	nedeniaguvenligi.com İnternet Kaynağı	%1
7	Selçuk Üniversitesi' ne... Öğrenci Yaşlı Gözet	%1
8	toad.halalkai.net İnternet Kaynağı	%<1
9	ses.org.tr İnternet Kaynağı	%<1
10	www.egitimhane.com İnternet Kaynağı	%<1
11	es.sildehare.net İnternet Kaynağı	%<1
12	www.journalagent.com İnternet Kaynağı	%<1
13	KARCIÖĞÜ, Fath and ...	%<1